December 1979

Museums magasinet 10

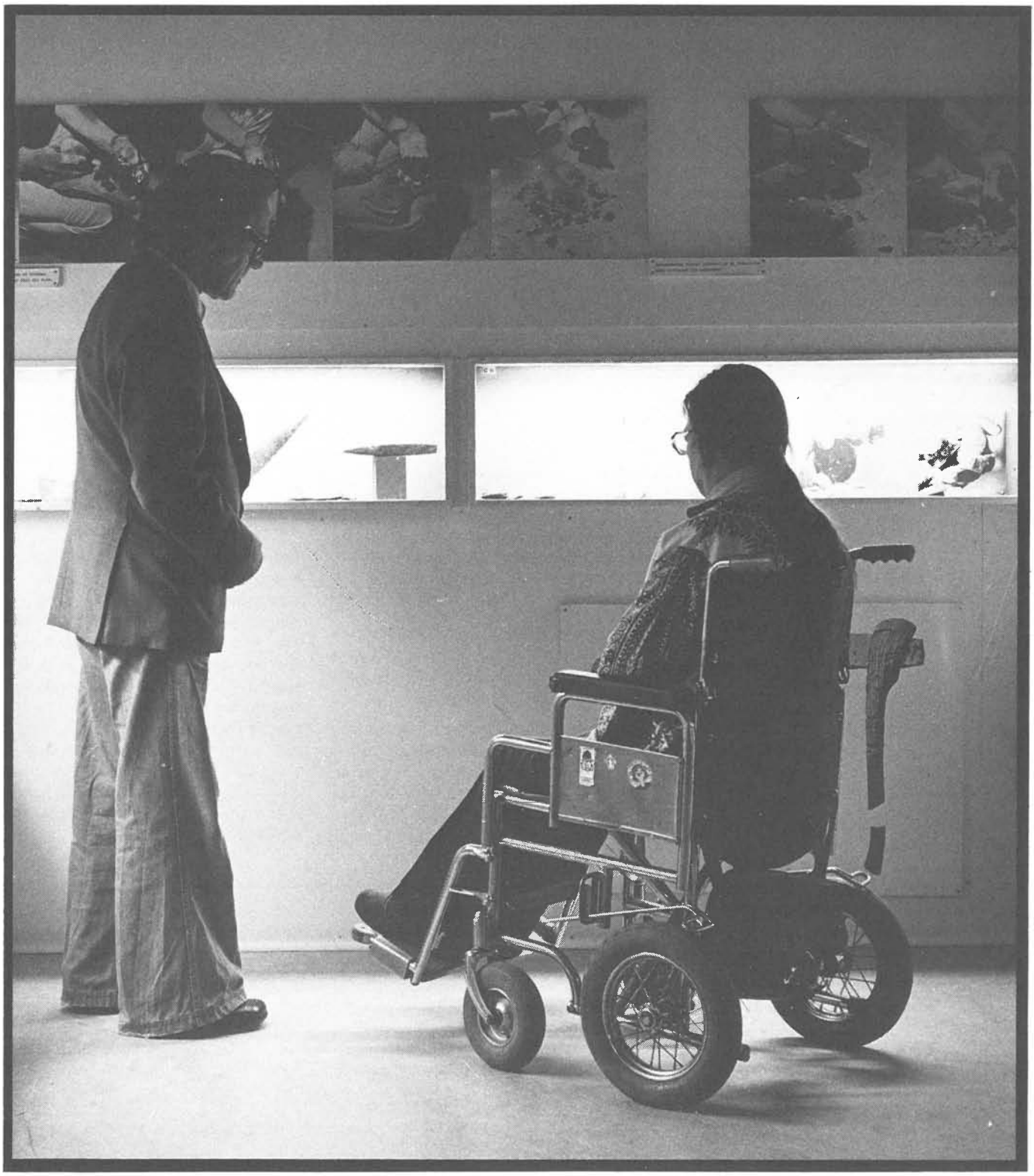

Meddelelser fra Danmarks museer

06.1 Museumsbetjent og - administration

Revision af museernes samlinger?

Nina Fabricius, etnolog og leder af Søllerød Museum, samt medlem af Statens Museumsnævn.

I den senere tid har tanken om at foretage en regelmæssig revision af museernes samlinger været fremme flere gange — især foranlediget af alvorlige tyverier fra nogle af vore store kulturhistoriske institutioner.

Folketingets kulturudvalg har i den forbindelse bedt kulturministeren om en redegørelse for de opbevaringsmæssige, sikkerhedsmæssige, registreringsmæssige og konserveringsmæssige problemer, der findes ved danske museer.

Forskellige udvalg nedsat af Statens Museumsnævn har netop de senere år beskæftiget sig med disse spørgsmål, som alle er lige vigtige, hvis det materiale, museerne har indsamlet, skal bevares for eftertiden — og være noget værd for eftertiden.

I samarbejde med en række specialister har man arbejdet med museernes registreringssystemer, med sikkerhedsforanstaltninger mod tyveri og brand og med forsikringsspørgsmål. Statens Museumsnævn har netop udgivet en rapport om konserveringsproblematikken, og man udgiver i det kommende år en rapport om de opbevaringsmæssige problemer, d.v.s. om, hvordan man forebygger skader og nedbrydning af det indsamlede materiale.

Man søger også at fremskaffe et samlet overblik over, hvordan de faktiske forhold er på museerne i dag. I forbindelse med den landsomfattende planlægning af museernes fremtidige arbejde, som starter i efteråret 1979, opfordrer Statens Museumsnævn til at man udarbejder beskrivelser af museerne og deres arbejde. Sådanne beskrivelser vil bl.a. kunne levere de saglige argumenter for en forbedring af de sikkerhedsmæssige og bevaringsmæssige forhold.

I forbindelse med alle disse bestræbelser og ønsker om at ordne, opbevare og sikre museernes samlinger bedst muligt har Statens Museumsnævn ønsket at undersøge, hvilken gavn en regelmæssig revision af samlingerne kunne gøre, samt hvordan en sådan revision kunne foregå rent praktisk.

Især det sidste spørgsmål kræver megen omtanke, idet en gennemgang af en museumssamling, hvor hver eneste genstand bør være nummereret og fyldigt registreret og protokolleret, ikke kan sammenlignes med en lageroptælling, som foregår i et firma ved statustid. Derfor har man fra nævnets side i sinde at søge hjælp hos museer og amtsmuseumsråd, der har erfaring på dette område, og som måske netop arbejder med disse problemer.

Indtil videre har der kun været mulighed for at indhente oplysninger hos et mindre udvalg af museer. Dels har man spurgt nogle større museer om, hvordan de kontrollerer deres samlinger, dels har man spurgt en række museer om, hvordan deres ordning af magasiner og studiesamlinger svarer til deres øvrige registreringssystem. Det sidste er nemlig en vigtig forudsætning for, at der nogenlunde let kan foretages en revision eller kontrol.

Af museernes svar fremgår det, at man må skelne mellem to former for revision: Den første består i en total gennemgang af hele samlingen, hvor man sammenholder protokol og kartotek med de genstande, der forefindes. Den anden består i en jævnligt foretaget stikprøvekontrol.

Den totale gennemgang er tidskrævende og dermed kostbar, og den må der tages højde for i arbejdsplan og budget, evt. i forbindelse med en flytning eller ommoblering af magasinet, en konserveringsmæssig gennemgang af samlingen eller lignende. En revision af den art kan iøvrigt blive til direkte nytte for museets indsamlingsplanlægning, idet man her kan få et overblik over, hvilke dele af samlingen man må betragte som afsluttede helheder, og hvilke dele, der er behov for at supplere, hvis det er muligt.

I det museum, der har fået de pladsmæssige og økonomiske muligheder for at få ordnet og registreret samlingerne på en hensigtsmæssig måde, vil en regelmæssig stikprøvekontrol være en forholdsvis simpel og billig ekstra sikkerhedsforanstaltning.

En sådan tilstand er imidlertid for de fleste museer endnu kun ønsketænkning. Det er desværre ikke overalt, man kan melde om forhold, hvor al registrering er ajourført, og hvor magasinerne er tilfredsstillende med hensyn til beliggenhed, plads, klima og orden. Dette skyldes, at de fleste museer lider under både personalemangel og pladsmangel, selvom der i de seneste år er sket forbedringer mange steder.

Museerne bruger en del af deres kræfter på udadvendt, formidlende arbejde, hvilket er nødvendigt. Lige så nødvendigt er det, at der nu skaffes midler til arbejdet »bag kulisserne«, hvis samlingerne ikke skal gå til. For mange museer er det et problem overhovedet at få registreret tingene, og at få dem ordnet og opstillet i et velegnet magasin, hvor klimaforholdene er forsvarlige, er et endnu større problem. Under sådanne forhold er det også vanskeligt at leve op til vedtægtsmæssige krav om, at samlingerne skal være tilgængelige for forskning og undervisning.

Når det fremhæves, at der skal ofres midler på at opbevare og sikre det indsamlede, er det meget væsentligt samtidig at pege på nødvendigheden af, at man tænker sig meget godt om før man hjemtager en museumsgenstand, som i princippet skal sikres ud i al fremtid. Indsamlingen må ske efter forudgående planlægning, der på et forskningsmæssigt grundlag sikrer at det indsamlede er repræsentivt i forhold til de emner, man har valgt at belyse. Endvidere må der indsamles de bedst mulige oplysninger om den helhed, museumsgenstandene oprindeligt har hørt hjemme i.

Indførelse af en revision af samlingerne ville i givet fald kun være et lille led i mere omfattende bestræbelser for at højne museumsarbejdets professionelle standard. For, hvis jeg skal udtrykke det lidt provokerende: Hvad hjælper det, at vi søger at sikre os mod tyveri, hvis det er de forkerte ting, vi har indsamlet, hvis vi ikke har sørget for oplysninger, der sætter samlingerne ind i en bredere sammenhæng, hvis vi alligevel ikke kan finde dem, når vi skal bruge dem — og hvis de *er* ædt op af rust, orm, mider, møl, mug, etc. etc. — når vi måske alligevel finder dem?

Forsidebilledet: Kørestolshæmmet på besøg på Randers Kulturhus. Foto: Lars Johansen. Se iøvrgt artiklen på bagsiden.

MUSEUMSMAGASINET, december 1979 og Meddelelser fra Danmarks museer.

Udgivet af Museumstjenesten for Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K. Udkommer 4 gange årligt (marts, juni, september, december).

Redaktion: John Ericsen, Københavns Bymuseum, Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Tove Hatting (ansvarshavende), Zoologisk Museum, Peter Seeberg, Viborg Stiftsmuseum, Mogens Ørsnes, Nationalmuseet.

Redaktionens adresse: Viborg Stiftsmuseum, Gammel Torv, 8800 Viborg.

Redaktionen slutter 1. februar, 1. maj, 1. august, 1. november.

Abonnement årligt: 25 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg. Tlf. 06 -66 76 66.

ISSN 0105-8060

Sats og tryk: Eks-Skolens Trykkeri ApS, København.

06 Museumsvæsen i alm.

Drivkraften må være det personlige engagement

Mag. art Else-Marie Boyhus, Museumsinspektør ved Lolland-Falsters Stiftsmuseum og formand for Storstrømsamts museumsråd, har nu siddet 3 år som formand for Statens Museumsnævn og har med genvalget sidste år 3 år tilbage af valgperioden. Museumsmagasinets redaktion har ønsket en samtale nu, hvor hun har siddet i halvdelen af sin funktionsperiode.

Oprindeligt var det tanken, at samtalen skulle have formet sig som en rundbordsdiskussion med Else-Marie Boyhus som den centrale person, og med arkæologen Aino Kann Rasmussen, kunsthistorikeren Leila Krogh, etnologen Lars Holst og zoologen Tove Hatting omkring bordet. Imidlertid viste det sig umuligt at finde et tidspunkt, hvor alle kunne samles, hvorfor samtalen bygger på skriftlige spørgsmål fra de nævnte.

Museumsmagasinet: Den danske museumsverden har en forholdsvis stor bestand af kvinder på ledende poster. Tror du, det har haft indflydelse på din embedsførelse, at du er kvinde?

Else-Marie Boyhus: Det eneste sted, der ligger noget kvindeligt i det jeg laver, er i spørgsmålet om mødeledelse. Det at et organ fungerer i et godt klima. Jeg føler en fantastisk forpligtelse i, at hver enkelt nævnsmedlem er med i beslutningsprocessen. Vagn Steen har engang sagt, at demokrati er tryghed i beslutningsprocessen. Nævnet er et kollegialt organ, og det forpligter til, at man gør en indsats for klimaet, således at hver eneste føler, at det er rimeligt, at de er med. Det at få selve arbejdsgangen til at fungere, er væsentligt.

MM: Nævnet er en stor forsamling med sine 16 medlemmer, og man arbejder uden forretningsudvalg. Er det en god arbejdsform?

EMB: Ja, nævnet er jo sammensat af de specialer og interesser der skal være repræsenterede. Det er ikke tilfældigt. Det har man spekuleret dybt over, da man skrev loven. Derved kan en sag komme rundt i de hjørner, den skal. Forretningsgangen er lagt an på alles medvirken. Hvis vi får et forretningsudvalg, vil plenum kun tage til efterretning sller forkaste. Vi har en struktur, hvor amtsmuseumsrådene administrerer regionalt. Derfra vælges så personer til nævnet, der administrerer på landsplan. D.v.s., at det er den berørte verden selv, der foretager administrationen på begge niveauer. Det forpligter også til, at det fungerer. Iøvrigt også til på skift at tage et job i systemet, for der er ikke råd til at nogen kører friløb.

MM: Du vil dermed sige, at det demokratiske system fungerer kun, hvis de implicerede føler sig forpligtede?

EMB: Ja, et sådant system skal have et gennemløb af personer, og dermed også en mulighed for nye synspunkter. Køres det med en styrelse, kan man køre i 70 år på samme måde uden fornyelse. Desværre holder mange sig tilbage fra at engagere sig, og det er synd, for selvom det kræver en masse fysik er det fantastisk spændende. Jeg kan kun anbefale folk at gå ind i dette arbejde og også at sætte sig ind i museumsloven. Så vil man opdage, at loven er et hjælpemiddel for os, en beskyttelse for ytringsfrihed. Og det gir en mulighed for at få en rimelig faglighed ind i arbejdet. Jeg har fået dimensioner ind i mit eget arbejde ved dette. Jeg vil ikke gøre det i et langt liv, men jeg fortryder ikke, at jeg har brugt min tid her, men en formand for nævnet må ikke blive professionel som formand, så går hele ideen til.

MM: Hvordan prioriterer man i nævnet de arbejdsopgaver, museerne ønsker at tage op?

EMB: Vi har vist en holdning bl.a. på den måde vi administrerer rådighedssummen på. Det er vores opgave at sørge for, at de opgaver, der kun kan løses på det nationale plan, bliver løst, og den prioriterer vi højest.

Vi har de tre planer, det lokale, det regionale og det nationale, og jeg kan sommetider være bekymret, helt generelt, i forbindelse med kommunalreformen. Man er lige ved at glemme, at vi er en stat, og det må være nævnets opgave, at definere nationalplanet. Det skal også gøres via planlægningen.

MM: Hvad planlægningen angår, har nogen ment, at den er gjort for detailleret. Har man villet lave dataindsamling istedet for planlægning?

EMB: Hele planlægningen er kørt meget blødt ind, fordi den er ny for museumsverdenen. Andre sektorer har lavet planlægning i masser af år, men vi har følt os meget frem og måske derved været for forsigtige. Der har været en stor offentlighedsfase, og derved er mange gemytter kommet i kog. Der har også været misforståelser, bl.a. omkring museumsbeskrivelsen, som ikke er obligatorisk. Personligt mener jeg imidlertid, at man ikke kan drive et museum, uden at have en beskrivelse. Jeg sidder selv begravet i planer til op over begge ører, så jeg ved godt, at det er en belastning.

MM: Vil det sige, at man i nævnet har forståelse for de vanskeligheder, man vel især på enmandsmuseerne har givet udtryk for?

EMB: Ja, der hvor det må være sværest, er de steder der lige er blevet professionaliserede. Det er drøjt at komme som ny, og straks at skulle stikke en linie ud for de næste ti år. Men vi skal altså igang nu, og vi kommer ikke ud af stedet, hvis vi ikke beskriver mål og midler.

MM: Kan du bekræfte, at kunstmuseerne har særlige vanskeligheder, måske fordi de ikke naturligt kan gå ind i det regionale arbejde?

EMB: Kunstmuseernes problemer ligger nok i, at de er færre, og endnu ikke har tradition for at arbejde sammen. Det kan komme med planlægningen, og det ville være lykkeligt, om kunst- og kulturmuseerne kunne finde sammen. Kunstmuseerne er nu på vej ind i den udvikling som for de kulturhistoriske startede i 58, nemlig professionaliseringen. I starten er behovet for andre ikke så stor. Man skal først finde sine egne ben. Men senere får man behov for at se sammenhænge. Det samarbejde, som loven er udtryk for, bygger på noget som opstod helt spontant og frivilligt, og det er en enorm styrke.

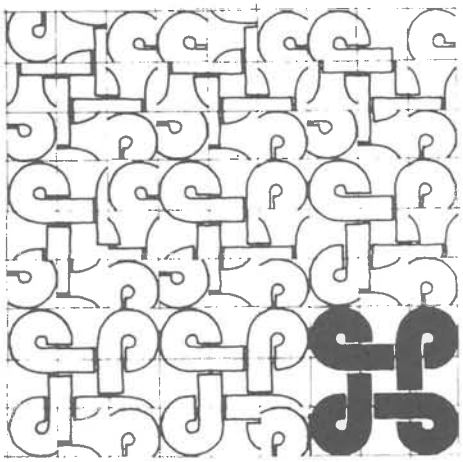

MM: Hvor højt prioriterer man i nævnet kontakten til de enkelte museumsråd?

EMB: Nævnet er fabelagtigt presset, både arbejdsmæssigt og økonomisk. Jeg rejser selv meget, men man mødes næsten altid i forbindelse med en krise. Selvfølgelig ville jeg foretrække at komme ud mere generelt, og det gælder også de andre nævnsmedlemmer og konsulenterne. Men ressourcerne er for små. Arbejdskraften vill være bedre brugt til forebyggende arbejde fremfor det mæglende. Det var nok en god ide, om man kunne afholde et rigtigt årsmøde, hvor ikke kun museumsfolk men også bestyrelsesmedlemmer var til stede. Skal strukturen med de forenings- og selvejede museer bibeholdes, og det mener jeg at den skal, så kræver det, at bestyrelsesarbejdet generelt bliver mere disciplineret og mere intenst. Nogle steder undervurderer man bestyrelsesarbejdet, men det er ikke tilfældigt, hvem der sidder i en bestyrelse, og man må sætte sig som mål, at hvert medlem er optaget af museets tarv. Man skal forsøge at gøre det til en styrke, at man har den struktur. Der er en mangfoldighed i museumsverdenen, som skal bevares.

MM: Vil den nu indledte planlægningsfase kunne tænkes at afføde nærmere kontakt mellem provinsens og statens museer i form af diskussion faggrupperne imellem om hvorledes prioriteringen af de planlagte opgaver videre tænkes struktureret — i SMN's regi?

EMB: Man burde nok have lavet et organ under kulturministeriet, som havde til opgave at koordinere samarbejdet mellem de centrale museer og de museer, der er under loven. Når det ikke skete, var det, fordi man mente, at det blev for mange nye organer. Man nøjedes med fortidsminderådet, der skulle tage sig af det antikvariske. Ved decentraliseringen har vi fået mange fagfolk rundt omkring i landet, mens der måske sidder for få i de centrale institutioner. Man tænker udfra samme fag forskelligt, og det må blive en rigdom, hvis man mødes.

MM: Kan man ikke tænke sig nævnet, som det organ, der efterlyses?

EMB: Jo, jeg kan forestille mig, at når vi er lidt længere fremme med planlægningen, og vi når frem til spørgsmålet om centralmuseer, centralarkiver, så kan nævnet tage et initiativ. Jeg kan godt dele den bekymring, der ligger i spørgsmålet, fordi tiden går, og hver får sin egen bane. Man risikerer at få skyklapper på. Selv har jeg, siden jeg i 71 kom i lokalmuseumstilsynet, været tvunget til altid at have landsplanet med i det jeg laver. Det er indbygget i baghovedet, og jeg mener, at det er vigtigt, at man på skift tager del i dette arbejde, så man får sin synsvinkel udvidet.

MM: Du har flere gange været inde på, at en personudskiftning er nødvendig. Det betyder vel, at du selv forbereder dig på at gå ud af dette arbejde?

EMB: Ja, det har været fantastisk skægt at være med i pionerarbejdet i den første generation, men der må ske et generationsskifte. Jeg sagde i 69, at om ti år vil vi blive ulidelige at høre på, hvis vi ikke sørger for at afvikle. Jeg fik chancen for at være med i museumskommissionen og med til at skrive loven, hvilket var afsindigt spændende. Det har, ved siden af at skulle banke sit eget museum op, været det mest berigende at være med i. Man skal prøve at se sin egen verden fra forskellige vinkler. Derfor tager jeg del i både det regionale og det internationale, men hele tiden skuer jeg tilbage til Maribo, der jo er verdens centrum.

MM: Det internationale arbejde tager en hel del af din tid. Det må betyde, at du finder det væsentligt?

EMB: Ja, og jeg vil godt opfordre danske museumsfolk til at engagere sig i det internationale. Ellers bliver vi for provinsielle. Danmark og de andre nordiske lande har faktisk noget at byde på i international sammenhæng. Man bør engagere sig både nationalt og internationalt. Jeg gør det ikke for nationens skyld, men helt for min egen skyld. Det er en udfordring, og jeg er med, sålænge jeg føler et engagement. Kollegiale organer kan ikke drives på personlige ofre. Drivkraften skal være det personlige engagement.

MM: Bringer du i dit privatliv ofre, eller føler du og din familie, at det giver værdier igen?

EMB: Jeg er gift med en fagfælle, en historiker, og det vil sige, at jeg hjemme har et forum, en forståelse. Så hvad jeg oplever ude i verden og her i landet fører dimensioner ind derhjemme. Jeg følger jo ligeså meget med i min mands faglige liv. Vi har det samme fag, men bruger det på forskellig måde.

Det der kan give problemer, er, at jeg er så meget hjemmefra og det trætter. Jeg kan ikke rejse så meget, som embedet egentlig kræver. Det er især i det internationale, som jeg er meget optaget af, hvor jeg må afstå fra noget. Men hidtil har fordelene ved mit udadvendte liv været større end afsavnene.

MM: Vil det så ikke blive en svær overgang, når din valgperiode udløber?

EMB: Jeg har valgt det bedste fag af alle i denne forbindelse, for når jeg holder op her, vil jeg være en meget bedre historiker end før. Hele lovarbejdet, alle de forhandlinger, jeg har været involveret i, hele det arbejde gør, at jeg kan tage fat på de historiske kilder på en helt anden måde end før. Det har udvidet mit erfaringsgrundlag, og min arbejdsform er en anden. En anden ting er, at det har været svært at holde sig ajour, at holde faget vedlige. Det har arbejdsmæssigt været hårdt, men jeg glæder mig til at komme tilbage og tage fat på mit fag igen, og jeg tror, at jeg kan gøre det mange gange bedre med den baggrund jeg har nu.

06 Museumsvæsen i

Museumsplanlægning

Søren Gregersen. Bestyrelsesformand ved Odsherred Museum og formand for planudvalget i Statens Museumsnævn.

Museer og museumsråd er nu ved at være færdige med første runde af museumsplanlægningen. Der er lavet langtidsplaner — perspektivplaner — for den kommende tiårs periode. Disse planer indeholder forhåbentlig næsten hele den danske museumsverdens ønsker og visioner for den nære og tildels overskuelige fremtid.

Selvfølgelig er der ønsker og visioner, som må undertrykkes, når planerne skal udarbejdes på et realistisk, jordnært grundlag. men det er stadig tilladt, at sætte optimismen i højsædet, selv om de øjeblikkelige økonomiske forhold ikke netop appelerer dertil. Det skal dog nok vise sig, at det kommende tiår vil vise fremskridt, som udmærket tåler sammenligning med det forgangne tiår.

Det bliver ihvertfald interessant at se, hvilke resultater den samlede, statsstøttede del af museerne forventer sig af fremtiden. Desværre er de statslige museer endnu ikke med i planlægningen. Og det kan heller ikke forventes, at alle de »associerede« museer er med. Dels mangler der endnu retningslinjer for associering og dels er de »associerede« museer med i planlægningen på frivillig basis.

Når planlægningsudvalget i Statens Museumsnævn har gennemarbejdet det ind-

37.8 Folkeoplysning og kulturformidling.
06 Museumsvæsen i alm

Danske museer — alle danske museer?

Jens Ole Lefevre
Formand for Dansk Kulturhistorisk Museumsforening

I vinter kunne man en aften på sit fjernsyn se vor kulturminister i bogstaveligste forstand skære den ministerielle lagkage ud i stykker, der i størrelse svarede til de forskellige, af ministeriet støttede, aktiviteters andel af et totalbudget for 1979 på 925,1 million kroner.

Museerne fik et stykke af kagen (11 %), der i sin størrelse i umiskendelig grad lignede det, vi som børn af vor mor fik indskærpet var pænt og passende at tage, når vi var til fødselsdag. Thi som hun så rigtigt understregede: »Du må huske, at maven bliver mæt før øjnene«.

For tre år siden fik vi lov nr. 304 om statstilskud m.v. til museer, og den bevirker, at vi, der er under denne lov, årligt får cirka en trediedel af museernes lagkagestykke. At kalde det for mere end en snitte, ville vist være unødvendigt beskedent. Senest i folketingsåret 1981-82 skal forslag til revision fremsættes for folketinget, står der i lovens § 16, hvorfor det er nu i det kommende år, vi skal have gennemdrøftet, hvad vi eventuelt kunne tænke os at foreslå ændret.

Vi har opnået meget godt i den nuværende lov. Hovedparten af de strukturelle forslag, der var foreslået i Betænkning rn. 727, lykkedes det at få fastholdt i lovteksten, og vor skuffelse over, at tilskudsprocenten faldt fra 100 til 40, er nu ved at fortage sig — vi overlevede trods alt, takket være amternes og kommunernes forståelse for vor noget specielle financieringsform.

Formaliseringen af amtsmuseumsrådene og oprettelsen af det bredt sammensatte museumsnævn har virket efter sin hensigt. Vi kan så småt begynde at tale om et dansk museumsvæsen, der kan samarbejde både lokalt, regionalt og på landsplan.

Midt i en decentraliseringstid var det både opmuntrende og tankevækkende, at museumsrådene så klart tilkendegav deres vilje til at ville indgå i et forpligtende samarbejde med andre ansvarlige myndigheder om løsningen af de antikvariske opgaver som helhed.

Dette ønske fra museumsrådenes side om at blive ansvarlig myndighed må helt naturligt føre til en ændring af den nugældende lovs kapitel 5. Det må også betyde en ændring af det enkelte statsstøttede museums status over for statsmagten, idet museet som ansvarlig myndighed får pålagt statslige opgaver. Loven ville da kunne blive en »Lov om statslige og statsanerkendte museers opgaver m.v.«, idet m.v. her ville dække over bl.a. de forskellige regler for finansiering og organisering af disse opgavers løsning.

En sådan lov for alle danske museer vil også føre til, at vi alle var fælles om det lagkagestykke, kulturministeren tildeler os af den meget lille kage på 0,85 % af statsbudgettet, som ministeriet råder over. Tænk hvis bare kagen kunne blive på 1 procent — ville det være et ubeskedent forlangende fra de danske kulturinstitutioner?

Til februar vil Dansk Kulturhistorisk Museumsforening mødes med de øvrige medlemmer af Danske Museers Fællesråd for at drøfte forslag og planer. Alle, der har ideer og ønsker, bedes sende dem til os — måske skal vi have et nyt Grenå-møde.

komne materiale, vil der blive givet en »tilbagemelding« til museer og museumsråd. Det vil ske i en særlig publikation, som udsendes af nævnet.

Det er endnu ikke helt fastlagt, hvad denne publikation bør eller kan indeholde. Det afhænger jo i høj grad af, hvad det indkomen planlægningsmateriale indeholder. Men det afhænger også af, hvad museer og museumsråd har ønsker om, at få belyst. Det bliver forhåbentlig muligt at udarbejde nogle oversigter over de tendenser, der i tiårs perioden eksempelvis tegner sig på områder som undersøgelser, bevaring, konservering, formidling og regionssamarbejde i det hele taget.

Det ville være dejligt, hvis der nu for første gang kunne fremlægges en samlet oversigt, som viser, hvad museerne har ønsker om, at berige det danske samfund med i det næste tiår.

Planlægningsudvalget vil gerne bede museerne og museumsrådene om, at få tilsendt ønsker med hensyn til, hvad der skal belyses i publikationen, som udvalget udsender omkring marts 1980. Så vil vi se hvor langt ønskerne imødekommes.

Derfor — skriv venligst snarest til Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K.

Økonomiske oplysninger 1979
Fordelingen af ministeriet for kulturelle anliggenders midler:

Danmarks befolkning er på 5,1 mill. indbyggere. Ifølge den vedtagne finanslov for finansåret 1979 er statens udgifter i dette finansår 109,1 mia. kr. Heraf andrager kulturministeriets budget 925,1 mill. kr. eller knap 1 % (0,85 %).

Gennemsnitlig betaler hver dansker således ca. 180 kr. til aktiviteterne under kulturministeriet. Kulturministeriets budget til de forskellige formål andrager:

Videnskabelige biblioteker	112,1 mill. kr.
Folkebiblioteker	229,3 mill. kr.
Arkiver	19,1 mill. kr.
Museer	98,5 mill. kr.
Uddannelsesinstitutioner	154,6 mill. kr.
Det kongelige Teater	99,6 mill. kr.
Teaterstøtte i øvrigt	69,3 mill. kr.
Internationalt samarbejde	9,6 mill. kr.
Filminstitutioner	27,6 mill. kr.
Musik	34,1 mill. kr.
Kunstnerstøtte	14,1 mill. kr.
I øvrigt	21,3 mill. kr.
	889,1 mill. kr.
Anlægsudgifter	36,0 mill. kr.
I alt	925,1 mill. kr.

Debat om Museumsformidling

Udpluk fra en debat i Information om udstillingen »Det indianske Kammer«.

Mikael Wivel, Information:

Der ligger fire års katalogiseringsarbejde til grund for udstillingen, og det kan mærkes. For den er så mageløst enkelt og smukt gennemført. Alle de mere eller mindre halvunderlødige fiksfakserier fra Brede-udstillingerne er lagt på hylden, og tingene får nu lov til at stå som de er, enkeltvis eller i sammenhænge, hvor de kan belyse hinanden.

Hver eneste ting bliver vist frem med dyb respekt for dens iboende skønhed. Den får rum at ånde i og plads at meddele sig fra. — Og det virker, som om denne glæde og ærefrygt, der er nedlagt i arbejdet med tingene, har smittet af på de mennesker der har arrangeret udstillingen. Også de har ydet deres bedste, hvilket er smukt og tiltalende, men også usædvanligt. Ikke mindst i disse tider, hvor museumsudstillinger ofte bliver smækket op på nul tid, uden megen forståelse, følsomhed eller respekt for de ting der skal vises frem.

Ole Strandgard, Odsherreds Museum:

Som museumsmenneske må man umiddelbart undre sig lidt over den meget begejstring. I al fald når man som jeg har arbejdet i snart ti år på at få ændret sprogbrugen fra udtrykket »en udstilling af det og det« til »en udstilling om det og det«. Det indianske kammer var en udstilling af genstande fra kunstkammeret — ikke en udstilling om kunstkammeret. Der kan være god grund til at hilse museernes ny interesse for genstandene velkommen. Men det bør sandelig være en kritisk og analytisk interesse. Vi har et stort efterslæb hvad angår forskning omkring den såkaldt »materielle kultur«, for hvor stor er vores forståelse af de materielle omgivelser i grunden — i særdeleshed den del mennesker producerer?

Og så kan man jo godt spørge om, hvad der er mest »halvunderlødigt« at beundre, hvorledes et gammelt sagobrød får »rum at ånde i og plads at meddele sig fra« eller tage toget til Brede for at deltage i et af de største forsøg på folkeoplysning overhovedet.

Mikael Wivel, Information:

Nu er det først og fremmest anmeldelser af billedkunst, jeg skriver her på siderne — så jeg henter mine indtryk på kunstmuseerne, først og fremmest.

Både den pædagogiske og næsten objektfjendske — hvor tingene kommer til at spille en sekundær rolle, og den objektfixerede hvor ofte ganske ligegyldige genstande bliver forelenet med en aura af fremmed galeri-fornemhed, er i mine øjne lige forkerte.
Den udstilling var et skoleeksempel på, hvordan et museum bør gribe tingene an, når det skal fortælle historie. Den var ikke udtryk for nogen reaktionær tendens, som Strandgård antyder, tværtimod var den udtryk for god, afklaret tankevirksomhed.

Læserbrev i Inf.

Jeg savner de der Bredeustillinger — både for min egen skyld og som forælder — og derfor gik jeg på Det indianske Kunstkammer. og så var jeg tilbage under den museale glasklokke.

Det eneste tankevækkende ved den udstilling er måske at man uvilkårligt kommer til at se på de udstillede genstande med de samme måbende nyfigent uforstående øjne som datidens København indenfor voldene gjorde det — disse besynderlige vilde — altså udenfor voldene.

Og denne tanke får jeg først nu ved at begynde på dette læserbrev foranlediget af museuminspektør Ole Strandgaards debatkronik om museernes retræte fra de ideer som bl.a. bag Brede-udstillingerne.

Hvor mange er ligesom jeg strømmet til Kunstkammeret med den museumsgoodwill som Brede har skabt, og er blevet skuffet?

Ingerlise Bredahl
Brøndkærvej 2
2500 Valby

(Forkortet af Red.)

59.5 Etnografi og etnologi
06.1 Udstillingsteknik
06.1 Formidling

Når det traditionsrige bliver avant garde

Else-Marie Boyhus

Jeg har haft en stor oplevelse, og den har gjort mig så glad, at jeg må dele den med andre. Det drejer sig om udstillingen DET INDIANSKE KAMMER, som var at se på Nationalmuseet fra august til oktober 1979.

Flere gange under opbygningen havde jeg lejlighed til at se udstillingen, men i den periode var jeg nu mest optaget af dens betydning for den internationale museumspolitik. det, at et stort europæisk museum viser sine gamle etnografiske skatte frem og tilmed publicerer dem i et tosproget katalog, er nemlig ikke så selvfølgeligt, som danske kulturhistorikere almindeligvis går rundt og tror. Det er faktisk ret ualmindeligt, men Nationalmuseets initiativ danner forhåbentlig skole, så verden engang kan få overblik over sin kulturarv.

Efter udstillingens åbning har jeg besøgt den flere gange, dels alene, dels en søndag sammen med min familie. Og da erfarede jeg, at en udstilling, som jeg vel egentlig havde ventet ville være for de få, blev en stor succes både kvantitativt og kvalitativt. Og det sidste er det bedste.

Udstillingen var utrolig rig på oplevelser. Den korte, men præcise tekstning lagde op til funderinger og medfabuleren. Ja — selve ideen med at lave en udstilling om én museumsform satte tanker igang — også hos ikke museumsfolk — om hvad et museum er. Jeg hørte mange kommentarer, der handlede om, at på et museum får alle tingene numre, nogen skriver dem ind i en protokol, museet får tingene på mange forskellige måder, man véd ikke altid alt om tingene, man ændrer syn på dem, omfortolker dem osv.osv. Snakken den søndag mindede mig om snakken blandt folk, der besøger en arkæologisk udgravning. Og endnu engang blev jeg bestyrket i, at selve museumsbegrebet, selve museumsarbejdet er utroligt spændende og tankevækkende også for dem, der ikke har det som job.

Udstillingen var nu også tankevækkende for dem, der til daglig arbejder på et museum. Alene det, at udstillingen pegede på det historiske perspektiv i selve museumsbegrebet og museumsarbejdet — og vel at mærke uden at udlevere vore forgængere og deres forgængere — var inspirerende. Hvor er det en god infaldsvinkel til forståelse af tingene og deres kildeværdi at se på, hvordan og hvornår en samling er blevet til.

Som professionelt museumsmenneske har man ofte et lidt distant forhold til museumsudstillinger. Man lader dem sjældent virke ind på sig selv. Men i DET INDIANSKE

05 driver. Periodica af blandet indhold
06 Museumsvæsen i alm

KAMMER stod jeg ikke distancen. Den udstilling flyttede grænser i mig, og jeg fik en lektion i, hvordan jeg har hovedet fuldt af kulturelle »slagger«, nedarvede holdninger, som — så længe de er der uden at jeg er klar over det — er en del af mig.

Det belyses bedst ved et par eksempler. Jeg er vokset op i en solid tradition, der sætter lighedstegn imellem Eurpoas historie og verdenshistorien; det, der ligger uden for Europa er kun relevant, hvis det indgår i Europas historie. I de senere år har jeg grundigt — troede jeg — gjort op med denne arv i mig selv, godt hjulpet på vej af arbejdsopgaver inden for UNESCO. Og dér stod jeg så med min nye globale holdning ansigt til ansigt med de tyrkiske ting, og undrede mig. For i mig var der et billede at tyrkerne, som de barbarer, der med mellemrum forstyrrede den europæiske kultur, ja til og med vovede at belejre en af denne kulturs højborge, byen Wien. Lykkeligvis blev horderne jaget tilbage af de kristne, europæiske hære, så Europas kultur kunne blomstre videre. Og så stod jeg dér og så på barbarernes smukke og civiliserede ting, og så røg den »slagge« ud. Et andet eksempel: Inderst inde har jeg altid haft en fornemmelse af, at verden uden for Europa, det med den tredie verden, først er blevet en del af dansk historie og virkelighed i allernyeste tid. Og så vandrer man igennem sale, der nært og håndgribeligt viser noget af den store verden som en del af Danmarkshistorien. — Sådan kunne jeg blive ved, for den udstilling lever i mig på samme måde som García Márquez' roman »100 års ensomhed«; de bliver ved med at dukke op. Det er nok fordi hverken udstillingen eller romanen er entydige, de har mange facetter, spiller på mange strenge i sindet og tvinger en til at arbejde med de mange indtryk.

DET INDIANSKE KAMMER var en udstilling uden pap og papir, uden attrapper og fabelader. Den byggede på ting, på museumsgenstande, der udstrålede en omhyggelig og følsom pleje.

Og så var det en flot udstilling. Og det var velgørende — i en bodfærdig tidsalder — at opleve Nationalmuseet spille ud for fuld musik med dette overdådige opbud af herligheder. Vel er det ikke hele verden, men det er noget af den.

NB!

Redaktionen har modtaget en artikel af Grethe Pedersen, Holstebro Kunstmuseum, om udstillingen »Se - Høre - Gøre«, som vi af pladsmangel ikke kan bringe i dette nummer. Vi håber, at kunne bringe den i næste nummer.

Red.

Om »Meddelelser fra Danmarks Museer«

Mette Iversen **Viborg Stiftsmuseum**

Hvad glæde har vi af at erfare, at der ved Lunderskov er undersøgt en udpløjet formodet gravhøj, der indeholdt nogle gruber, et ildsted og et par ubestemmelige potteskår, men intet gravanlæg? Ikke megen!

Og som arkæolog finder man masser af andre uinteressante oplysninger i listen over undersøgelser og erhvervelser. Ville nogen mon græde, hvis erhvervelserne under hovedrubrikkerne *Nyere tid* og *Kunst og kunsthåndværk* blev sendt tilbage til de årlige beretninger, museerne skriver til givere, bestyrelse, bevilgende myndigheder og presse? Vi forventer nok alle, at Skive Museum har tekstiler stammende fra Salling, så de få specialister, der måtte juble over, at museet i år »som gave har modtaget en del tekstiler stammende fra Salling«, kunne vel få det at vide ad anden vej. Lidt mere interessant er det måske, at museet også har modtaget et urmagerværksted, og havde det også fået en sølvthekande fra 1700-tallet, havde det da virkelig været bemærkelsesværdigt, ikke sandt? Nej, også det synes jeg kun hører hjemme i en årsberetning, hvor giveren kan hyldes på behørig vis. Jeg kan ikke se, hvad kultur- og kunsthistorikere kan anvende Meddelelsernes spredte oplysninger til, bevidst undersøgelse/indsamling og efterlysning naturligvis undtaget.

Helt anderledes stiller det sig for de forhistoriske perioder og middelalderen. Dèr er ikke meget, man ville undvære bortset fra de udefinerede og udaterede fund. Et hefte af Meddelelser giver flere tankevækkende oplysninger — indhegnede gårdsanlæg med jernudvindingsgruber fra yngre romersk jernalder ved Løgumkloster (ikke langt fra Drengsted), f.x.; men også mere almindelige fund som førromerske affaldsgruber med mængder af skår, urnegrave fra bronce- og jernalder, enkeltgravshøje i massevis, halvt ødelagte megalitanlæg, o.s.v. er da værd at høre om. Det er rart at have en fornemmelse af, hvad der graves rundt omkring. Ja, »rart«, det er mere end rart. Er det ikke simpelthen nødvendigt, at vi meddeler os til hinanden på godt og ondt, om skidt og kanel (hvem vil iøvrigt påtage sig at lægge en kvalitetsgrænse, der er gyldig for alle?). Kontroller og forordninger får os øjeblikkelig til at stejle — en gensidig åbenhed derimod, som en selvfølgelighed, vil helt enkelt være befriende.

Samlet giver Meddelelserne en god oversigt (især hvis alle skrev et par linier om deres bedrifter): mange små vikingetidige bopladsbrikker ser man samle sig på Esbjerg- og Holstebro-kanten; led føjer sig på led i kæden af argumenter omkring enkeltgravskulturen på Herningegnen, etc. Og så er der jo også de regulære føljetoner: Ringkloster, Møllegabet ved Ærøskøbing, Stae, o.s.v. Man glæder sig til næste nummer i sikker forventning om, at der kommer nyt fra Dyrholmen og fra Pederstrup ved Spodsbjerg — udgravninger man kunne have besøgt, hvis ikke tekniske vanskeligheder havde forsinket Museumsmagasinet med mere end en måned. Det er ærgerligt, at fremstillingstiden ikke kan gøres kortere; sidste nummer greb man med spænding, for dèr måtte da fortsættelsen på både Vorbasse- og Sejlflod-eventyret komme, rygter om både dette og hint verserer jo, men ak; indleveringsfristen var åbenbart for meget længe siden.

Var vi ikke nysgerrige, var vi ikke blevet museumsfolk, så det kan ikke være upassende at være glad for, at vi har mulighed for at være orienteret om nye fund længe før de publiceres — hvis de da overhovedet bliver publicerede på anden måde end som et notat her og i en årsberetning, og så måske i en liste i Journal of Danish Archaeology. Årsberetningen er ikke skrevet for fagfæller, så den er utilfredsstillende som nyhedsformidler; JDA har vi endnu ikke set, men henvendt som den er til et internationalt publikum, må den nok være en smule mere restriktiv, end Meddelelser behøver at være; de kan sikkert godt bestå side om side. Ringbindet med vore interne meddelelser kan vi i alt fald ikke undvære.

At saks og hullemaskine nu er blevet nødvendigt inventar på skrivebordet er til at bære; værre — når man hurtigt vil slå tilbage i arkene — er det, at der sløjfes flere og flere opdelinger af materialet. Al stenalder rodes sammen i én bunke, al jernalder ligeså, bortset fra periodeovergangsfund, som minsandten får en rubik for sig selv; og i stedet for typografisk at fremhæve inddelingen i fundkategorier er underrubrikkerne nu helt udgået til fordel for museets navn, som nok er vigtigt, men dog ikke giver så relevant en oversigt, som den saglige inddeling.

Typografisk og hvad angår papir var Nyt og Noter en større nydelse, men dets topografiske inddelingsprincip gør det besværligere at orientere sig, især når man anvender det som opslagsværk. En god egenskab ved N&N fremfor Meddelelser var, at der blev givet plads til lidt udførligere rapporter, som f.x. dem om Illerup-gravningerne, Viborg-Gråbrødrekloster undersøgelsen, den fotogrammetriske opmåling i Vedbæk, bopladsudvalgets årsberetning, m.v., men sligt kan måske også optages i Meddelelser, når nogen får noget på hjerte.

Nytten af knappe nyhedsbulletiner, det være sig angående udgravninger såvel som publikationer, kan ikke betvivles. Men skal de give et fuldt pålideligt udbytte, kræver det, at MAN anvender dem, d.v.s. helt rutinemæssigt både sender meddelelser/abstrakter ind og læser Meddelelser og NAA, når de kommer. Der sker for meget til at vi kan være os selv nok.

30.12 Kulturprocesser, Socialantropologi i alm.

Den vestjyske stationsby

J. Peter laCour Dragsbo og Kim Clausen

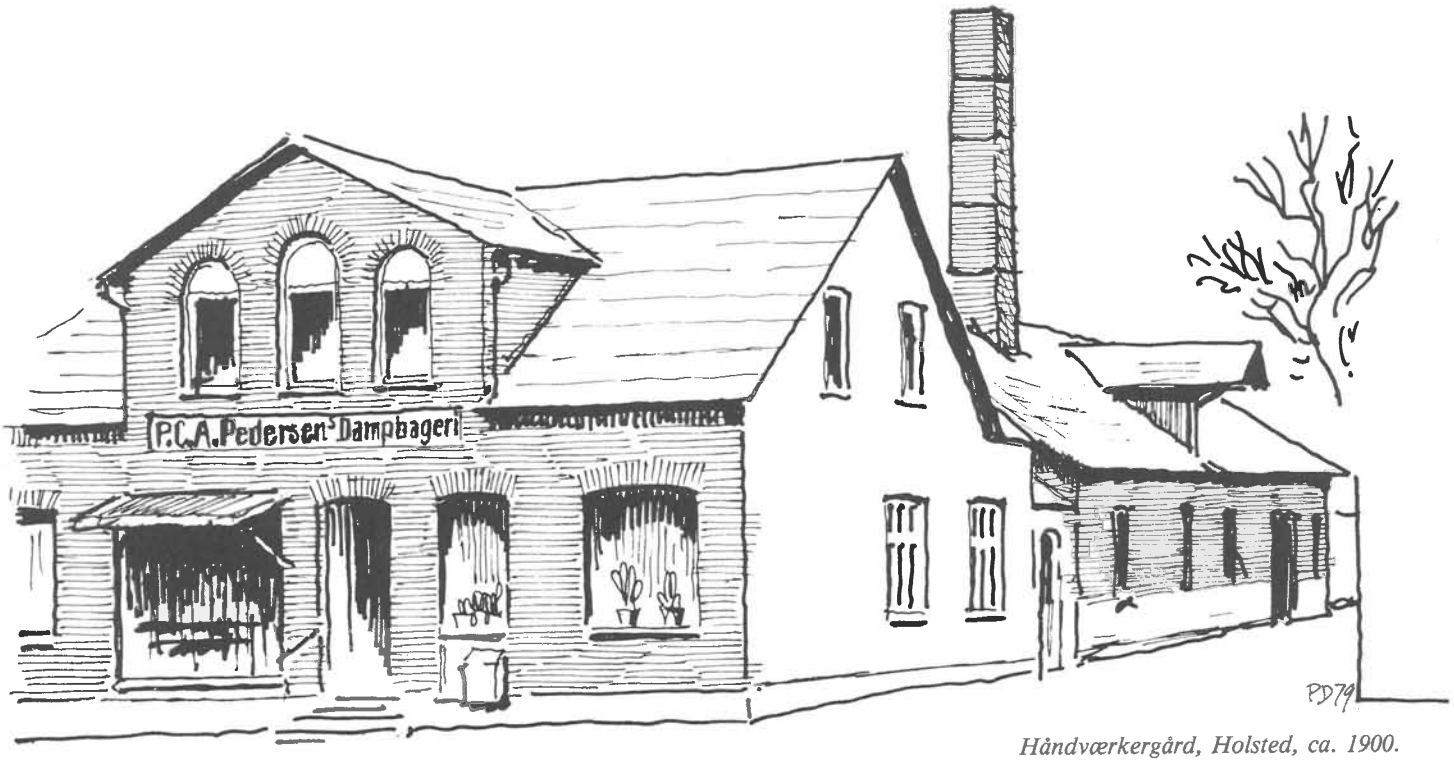

Håndværkergård, Holsted, ca. 1900.

Esbjerg og Skjern museer fik i 1978 bevilget 25.000 af Statens Museumsnævn til et fælles projekt: »Dokumentation af vestjyske stationsbyer«. Projektet skulle bestå i: 1) Registrering af udvalgte stationsbyer v. hj. a. foto, kartering, beskrivelse, mv. og 2) Tilvejebringelse af et etnologisk-topografisk materiale til beskrivelse og analyse af »den vestjyske stationsby« som speciel miljøfaktor i regionen (Ribe og Ringkøbing amter). Udvælgelsen af byer til undersøgelse skete med henblik på den størst

»Arbejderhuse«, Tistrup, ca. 1905.

mulige variation i alder, størrelse og beliggenhed (især ved primære ell. sekundære baner).

Projektets baggrund var, at vi som etnologisk arbejdende museer har set det som en vigtig opgave at få et greb om det historiske forløb for bydannelsen i Vestjylland efter 1850, hvor netop denne landsdel kan karakteriseres om et »laboratorium for bystudier«. På baggrund af den svage købstaddækning før 1850 fik de forskellige former for »nye byer« en mere selvstændig og dominerende økonomisk og kulturel rolle i landsdelen end i det øvrige land. Dette skal også ses på baggrund af ældre strukturer og traditioner, især den specielle bondeøkonomi og det friere handels- og kontaktnet, således at Vestjyllands inddragelse i pengeøkonomien måske i høj grad skete »på landets præmisser«. Det er på denne teoretiske baggrund, vi mener at kunne tale om »den vestjyske stationsby«.

Ved valg af arbejdsmetode var det naturligt for os som museumsfolk at tage udgangspunkt i det konkrete og synlige: Stationsbyernes gader og huse 1978-79. Den stagnation, som mange af byerne har oplevet efter 1930-40 har ofte bevirket en »fastfrysning« af miljøet. Med visse forbehold kan miljøelementernes »fortælleværdi« derfor bruges som basis for videre undersøgelser: Dels til at besvare en række bebyggelseshistoriske spørgsmål, som f.eks. byernes indbyrdes alder og størrelse, deres vækst før/efter baneanlæggene, kvarterdannelser o.l. Dels til hurtigt at pejle ind på nøgle-elementer i den økonomiske, sociale og kulturelle udvikling. Vigtige spørgsmål er her f.eks. byernes rolle over for hhv. land og købstad (er stationsbyens urbaniserede præg evt. blot et fremtrædelsesfænomen?) og menneskene bag bydannelsen (lokale »entreprenører« og/eller »indre migranter«?). Disse spørgsmål vil vi forsøge at besvare v. hj. af interviews og arkivundersøgelser i nogle få og udvalgte byer.

Et sådant projekt kan kun give et skitseartet billede af »den vestjyske stationsby«, men det vigtigste er også, at arbejdsmetoden har vist sig frugtbar, brugt med en formuleret etnologisk teoribaggrund. Det signalement, som det indsamlede materiale kan give af en af egnens karakteristiske bytyper kan udnyttes i den museale formidling. Til denne hører den antikvariske arbejde: Det er naturligt, at undersøgelsen danner grundlag for en indsats m. h. t. skabelse af en lokal historisk bevidsthed omkring stationsbymiljøet, som ikke har eksisteret indtil nu (bl.a. på grund af »Kampen mod Stationsbyens Hæslighed« o. 1910-20). Forandringerne tager derfor fart i disse år, og en hurtig indsats fra museer, arkitekter, fredningsmyndigheder og andre for Stationsbyen i hele landet er derfor påkrævet. Hertil kan Skjern og Esbjerg museer nu bidrage med et godt kendskab til 18 byer.

Villa, Bramming, ca. 1905-10.

75 Grafisk kunst
06.6 Kastrupgård

Kastrupgårdsamlingen

Vibeke Knudsen **mag. art. i kunsthistorie**

Foto: Torben Jensen

Indtil for et par år siden var Kobberstiksamlingen på Statens Museum for Kunst landets eneste offentligt ejede samling, der var baseret udelukkende på tegninger og grafik. I 1977 åbnede imidlertid Kastrupgårdsamlingen på Amager som et museum for grafik. Initiativet til oprettelsen af samlingen blev taget af Amager Kunstforening, der i 1967 henvendte sig til Tårnby kommune, og året efter tog kommunalbestyrelsen den endelige beslutning om at realisere museumsplanerne. I formålsparagraffen hedder det, at samlingen har til opgave at udbrede kendskabet til kunst og i særdeleshed at belyse samtidskunst med hovedvægten lagt på dansk grafik. De første års indkøb blev foretaget af arkitekt R. Dahlman Olsen, og samlingens stød voksende bestand omfatter efterhånden henved 2500 grafiske blade. Kastrupgård, hvis daglige leder siden 1977 er mag. art. Jette Kjærboe, søges så vidt muligt opbygget til en bred, repræsentativ samling af moderne grafik, der spænder fra den mere traditionelle, etablerede kunst til den eksperimenterende grafik; ligeledes lægges der vægt på, at unge, ukendte kunstnere repræsenteres i samlingen.

Kastrupgårdsamlingen er et kommunalt museum, der fra 1. januar 1959 er godkendt under museumsloven og herefter modtager et statstilskud svarende til 40% af de lokale tilskud.

Formanden for kommunens kulturelle udvalg er formand for museets bestyrelse, der tillige består af yderligere 2 medlemmer af kulturudvalget samt 2 medlemmer, som vælges af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra Amager Kunstforening. Den ene af de to sidstnævnte medlemmer bør såvidt muligt være udøvende kunstner.

Samlingen har til huse i en gammel gård, der er bygget af hofstenmester, senere hofbygningsmester, Jacob Fortling, en af tidens mest driftige forretnings- og industrimænd, som opførte Kastrupværk og startede produktionen af Kastrupfajance. Gården har i tidens løb undergået flere forandringer, bl.a. blev den med lisener dekorerede hovedbygning udvidet i slutningen af 1700-tallet; kun portfløjen med en gennemgående kvist i midtaksen er bevaret i sin oprindelige skikkelse. Bygningerne har efter al sandsynlighed været forbundet med sidefløje, der imidlertid er revet ned. Ved en gennemgribende restaurering og ombygning af gården omkring 1970, ledet af arkitekt Torben Jensen i samarbejde med Nationalmuseet, opførte man lave, hvide længer med tegltag og høje, smalle vinduer, en blanding af gammelt og nyt, der upretentiøst, men også lidt fantasiløst, glider stilfærdigt ind i den historiske arkitektur. Efter ombygningen flyttede Kastrupgårdsamlingen ind i en del af portfløjen og i den ene længe, medens de øvrige bygninger rummer en filial af kommunens bibliotek.

Samlingen disponerer over to store rum indrettet til udstillingsbrug, det ene beliggende i portfløjen, den såkaldte »Stakladе«, og det andet i længen. På grund af manglende vægplads blev det nødvendigt at opstille spanske vægge, der er tegnet af arkitekten og Jette Kjærboe. Hver væg består af en kasse, hvis enkelte dele kan skilles fra hinanden, således at de er lette at håndtere. Væggene, der er udformet i overensstemmelse med rummenes dimensioner, er solide og stabile, de kan forholdsvis let flyttes og stilles sammen efter behov og rummer derved gode variationsmuligheder.

De enkle, gråmalede udstillingsrammer, oprindeligt tegnet til Kobberstiksamlingen af R. Dahlmann Olsen, er udført som et modulsystem bestående af tre formater, der svarer til magasinmapper og kartoner, en standardiseringsform, som ud fra nødvendige konserveringsmæssige hensyn udsætter billederne så lidt som muligt for slid. Billederne monteres på forsænkede kartoner, dels af generelle bevaringshensyn, dels som beskyttelse af billederne i forbindelse med indramningen, hvor kartonerne presses fast mellem glas og bagbeklædning.

Den kunstige belysning af rummene lader til gengæld en del tilbage at ønske. De kugleformede lamper, der er anvendt i den lave længe, samler lyset projektøragtigt, i stedet for at sprede det jævnt hen over væggene og dermed give mulighed for en tilfredsstillende justering. Ydermere er lamperne anbragt på en skinne i loftet i en enkelt række, der gør det umuligt at belyse skillevæggene tilstrækkeligt. Heller ikke de drejelige lamper, som er indfældet i loftet, er nok til at sikre en god belysning. I »Stakladen« kaster en række lamper, anbragt på væggen, lyset op i loftet. De kan ganske vist drejes nedad, men ikke til siderne, og er derfor vanskelige at arbejde med.

Magasinrummet findes i kælderen, hvor der er rigelig med plads til udvidelse af samlingen i de kommende år. Beklageligvis er der ingen elevator ned til kælderen, hvad enten det nu skyldes arkitektens manglende kendskab til praktisk museumsindretning eller en økonomisk besparelse fra de bevilgende myndigheders side. Til gengæld har man gjort meget for at beskytte museet mod evt. brand og indbrud ved at installere røgdetektorer og et avanceret elektronisk alarmsystem.

Museet arrangerer jævnligt skiftende udstillinger, som vises i en klart formidlende form, der tager hensyn både til billedernes egenværdi og til den sammenhæng, de indgår i. Udstillingerne baseres dels på samlingens egne ting, dels på lån fra andre af landets museer. I overensstemmelse med indkøbspolitikken lægges der vægt på at vise et bredt udsnit af dansk grafik — og fra tid til anden udenlandsk. Indtil nu har samlingen haft udstillinger af bl.a. Søren Hjorth Nielsen, »Engelsk grafik 1972-77¾, »Alternativ dansk grafik i tresserne« og »Sætstykker af en virkelighed«, som var en udstilling af nyrealistisk kunst fra museets egne samlinger. Dertil kommer store gode plakater og informative kataloger med et fint billedudvalg, der sælges til en rimelig pris. I betragtning af den tid og de penge, der investeres i den samlede udstillingsvirksomhed, virker det derfor lidt inkonsekvent, at museet i vinterhalvåret kun har åbent tre dage om ugen fra 17 til 20 samt lørdag og søndag fra 13 til 17.

Som nævnt samarbejder samlingen med andre museer i forbindelse med udstillinger, bl.a. har Silkeborg Kunstmuseum ved flere lejligheder udlånt grafik. Desuden har man for nylig indledt et fast samarbejde med Anneberg, Nykøbing Sjælland, som med bistand fra Sønderjyllands Kunstmuseum afholder udstillinger af kunst og kunsthåndværk. Det er i første omgang paradoksalt nok blevet til en udstilling af malerier af Victor Brockdorff, der hellere skulle være vist i Amager Kunstforening eller i kommunens rådhushal end på Kastrupgård, der burde være forbeholdt grafik. Men forhåbentlig vil samlingen fortsat koncentrere sig om grafik, som rummer så mange spændende muligheder, og som langt de fleste kunstnere arbejder med, ofte uden at få lejlighed til at vise det i en museumssammenhæng, separat eller sammen med andre kunstnere.

06 Museumsvæsen i alm.

ANMELDELSE

En køn museumshistorie

Fig. 84. Udvælgelseskriteriet har altid været vanskeligt jo nærmere man kommer vor egen tid. Hvad skal vi gemme af dagligdagens overvældende mængde? Det har Bo Bojesen givet sin egen kommentar til. Illustration fra Politikens »Magasinet«.

Så ajourført er Holger Rasmussen's bog om dansk museumshistorie, at selv Museumsmagasinet, hvis første nummer udkom i oktober 1977, er omtalt, tilmed som intet mindre end »en frugt af Seebergs fabulerende visioner« (side 195). Så kan man ikke forlange det bedre. Og det stemmer naturligvis sindet mildt hos anmelderen, der fra begyndelsen har haft en lillefinger med i spillet.

En af bogens åbenbare dyder er dens klare disposition. I det indledende kapitel stilles således straks spørgsmålet, hvad det er for en trang, som får folk til at samle. De svar, der gives, synes dog snarere at være affødt af spørgsmålet om, hvad det er folk samler på, og hvordan. Det er måske også i denne forbindelse nok så interessant.

Forfatteren giver dernæst en kortfattet beskrivelse af Europas skatte- og kunstkamre, der er en forudsætning for de første danske samlinger. Det følgende kapitel beskæftiger sig med de såkaldt »egentlige« museers, i første række Nationalmuseet, tilblivelse og historie. Men også om de første provinsmuseer og deres ofte omskiftelige tilværelse får mange gode oplysninger.

Oversigten over de danske museers historie afrundes i et tredie kapitel med omtaler af folke- og frilandsmuseer, af »erhvervs-« og »etatsmuseerne«.

Da bogen er udsendt i anledning af Dansk kulturhistorisk Museumsforenings 50 års jubilæum den 27. maj 1979, slutter den naturligt nok med et kapitel om foreningens historie og den dermed sideløbende kulturhistoriske udvikling.

Og for at man ikke skal tage fejl af forfatterens seriøse hensigter — han tænker sig bogen anvendt på universitetsplan — efterfølges den næsten 200 sider lange fremstilling af et engelsk resumé, en liste over museumsforeningens styrelsesmedlemmer 1929-1978 samt en — lidt for udførlig — litteraturoversigt. Det ville dog have gjort bogen til et endnu nyttigere opslagsværk, hvis den havde været forsynet med et navneregister, både over steder og — især — personer. Et sådant register erstattes ikke af de mange stikord, der findes i den brede margen, som de to tilrettelæggere, Palle Friis og Svend Thomsen, har givet bogen. Margenen er foruden til stikord beregnet til billedunderskrifter. Uheldigvis klumper mængden af oplysninger sig undertiden sammen, og naturligvis er det altid stikordene, der må vige pladsen for billedunderskrifterne. Et eksempel på denne ulige kamp kan iagttages på side 130, hvor de ellers så oplagte stikord Dansk Landbrugsmuseum og Fiskerimuseet har måttet udgå til fordel for en længere billedunderskrift. Modsat er der også mærkværdige eksempler på, hvordan der soldes med pladsen. I afsnittet om »erhvervsmuseerne« side 125 er der således intet, som forhindrer, at margenen kunne have været brugt til en oplysning om, at de efterfølgende sider omhandler planerne om og virkeliggørelsen af et kunstindustrimuseum.

Billedunderskrifterne findes i både en dansk og som regel noget mere kortfattet engelsk version, men ikke sjældent indeholder sidstnævnte fx et årstal, som ikke findes i den danske. Billedmaterialet er gennemgående godt, dog mest interessant for de ældre fotografiers vedkommende. En del af de nyere kunne man helt have undværet. De illustrerer ingenting.

De her anførte kritiske bemærkninger, afvejes dog af alt det gode, der kan siges om bogen.

Men når alt dette er sagt, er alt alligevel ikke sagt. Tilbage er at omtale, hvad der efter min mening er bogens væsentligste skavank, nemlig at den så godt som udelukkende omhandler de kulturhistoriske museer.

Forfatteren er opmærksom på problemet. I sit forord skriver han (side 5): »Efter museumsloven af 1976 kunne det synes rimeligt at medtage alle museumskategorier sådan som de engang var forenede i kunstkamrene og som de nu er forenede i samme lovgivning og samlede i samme forening.«

Argumentet for alligevel ikke at gøre det, følger umiddelbart: »I den længste tid af sin historie var imidlertid de kulturhistoriske museer, omend dette begreb fortolkedes vidt, grundstammen i foreningen.« Undskyld: hvis historie? Selv om formuleringen er uklar, er meningen tydelig nok. Men den er ikke holdbar. Ganske vist er bogen udsendt i et rundt jubilæums festlige anledning, men det har ikke været forfatterens ambition kun at give en fremstilling af de sidste halvtreds års danske museumshistorie. Han begynder som nævnt med begyndelsen, de hjemlige museers orientalske og europæiske forudsætninger. Fyrsterne samlede med forfatterens egne ord (side 16) »ikke alene antikke genstande og zoologiske, botaniske og geologiske mærkværdigheder, man også prøver på samtidens kunst og kunstgenstande samt videnskabelige og tekniske instrumenter og modeller.«

Alle disse ting findes nu spredt (eller samlet, om man vil) i specialmuseer, som foruden, at de er museer »og forenede i samme lovgivning og samlede i samme forening« og fx også repræsenteret i Museumsmagasinets redaktion, har det til fælles, at de — hvad enten det drejer sig om natur- eller kunsthistoriske museer — udgør en væsentlig del af dansk kulturhistorie.

På en måde er det inponerende, at det i dag har kunnet lade sig gøre at skrive en museumshistorie uden at tage dette forhold i betragtning.

Holger Rasmussen:
Dansk museumshistorie — de kulturhistoriske museer.
Hjørring 1979. 226 sider, ill.

Kan købes ved henvendelse til DKM's sekretariat, postbox 26, 4000 Roskilde for 118 kr. Abonnenter på årbogsserien Arv og Eje kan erhverve den for 60 kr.

Jan Garff
Statens Museum for Kunst

77.706 Film . diuseer og samlinger
06.6 Filmmuseet

Læserbreve

Hvornår reddes de gamle film?
Et udvidet argument

Det har med rette været sagt, at film er den vigtigste kilde til studiet af den historiske samtid. Her er det Olsen-banden, der udfolder sig i Hellerup i sin sidste film »Olsenbanden overgiver sig aldrig«. Den topografiske værdi af billedet turde være selvklar. Billedet er venligst udlånt af Nordisk Film, og optaget af Rolf Konow i september d.å.

Jeg har med interesse læst Filmmuseets leder Ib Monty's artikel i sidste nummer af Museumsmagasinet. Som filmhistoriker kan man ikke andet end at beklage den økonomiske situation Filmmuseet befinder sig i. Uden bedre økonomiske forhold vil betydelige dele af den danske filmproduktion langsomt og sikkert, smuldre hen, antyder Monty.

I artiklen forekommer følgende passage: »Og når det er vigtigt at sikre 250 film for eftertiden, er det ikke for Filmmuseets skyld, men for den eftertid, der gerne vil vide noget om Danmark i 30'erne og 40'erne.«

I denne passage overskrider Monty det argument, som er det almindelige, når man taler om bevarelse af gamle danske film, nemlig det som er baseret på rent filmæstetiske og filmhistoriske hensyn. Det er den danske spillefilms værdi som historisk materiale, som antydes.

Jeg skal i den forbindelse tillade mig at bringe nogle yderligere bemærkninger til det synspunkt, som er antydet af Monty. Dette gjort udfra den overbevisning, at det egentlig kun er argument som det skitserede, der kan give skær af katastrofe til råbet om tilstrækkelige bevillinger til bevarelse af gamle danske film. I en sådan ramme er ikke længere spørgsmålet om bevarelse et anliggende for en mindre gruppe af filmfolk, men bliver en sag for de humanistiske og samfundsvidenskabelige interesser generelt. På denne baggrund må man have lov til at håbe, at råbet om bevillinger bliver adskillig mere tungtvejende end dersom det var fremsat på en rent filmfaglig forudsætning. Man må også have lov til at håbe, at dette råb efterhånden kan nå dem, der sidder på pengekassen.

I det sidste tiår har man kunnet konstatere en stigende interesse for billedmedier på universiteter og højskoler, ja ganske generelt ved uddannelsesinstitutionerne. Spillefilmen opfattes ikke længere som et medium »blot til lyst«. Man har fundet, at film er et medium som kan »læses« også »under« det niveau som bærer den ydre handling. Film indeholder et væld af informationer udover de rent kunstneriske. Fra historisk hold har det med rette været sagt, at filmen er den vigtigste kilde til undersøgelse af den historiske samtid. Der er altså fremstået retninger, hvor filmen som æstetisk objekt er overskredet. Det som interesserer er, hvad filmen har at sige i ly af den ydre dramatik. Filmen er blevet til et objekt for kildekritik.

Indtil for nylig har denne forskningsretning næsten udelukkende været koncentreret om dokumentarfilmen. Der kunne man lettere gå til sagen, har man øjensynlig ment. At arbejde med spillefilm som kildekritisk dokument, er en tanke som ikke har været dyrket af særlig mange. Denne forskningsmæssige overflade er dog ikke dækkende for de faktisk forhold:

Uden tvivl er spillefilmen vel så interessant som dokumentarfilmen, når det gælder historisk indhold. Det historiske materiale, som skjuler sig i de mange gamle spillefilm er simpelthen enormt, hvad enten det drejer sig om topografi, eller historiske »trin« længere oppe på den kulturelle »stige« som fx. klædedragt, sprog, adfærdsmønstre m.m. Det er efter min mening ikke urigtigt at præcisere påstanden om, at film er dette århundredes vigtigste historiske kilde, til, at spillefilm i forhold til dokumentarfilm både kvalitativt og kvantitativt er langt mere nuanceret og righoldig som historisk dokument. Dette alene af den grund, at de historiske informationer falder ved siden af spillefilmens egentlige intentioner, hvilket igen angiver at de er lange mere ukontrollerede end ved dokumentarfilmen. Troligt er de derfor også mere ægte.

Et eksempel kan gives fra filmen »Han, Hun og Hamlet« en Fy-og-Bi-film fra 1932. I Palladiums produktion blev den bl.a. indspillet på en stor ejendom i Hellerup, nærmere bestemt på Scherfigsvej nr. 8. Denne ejendom er idag nedrevet, og på grunden står en cementklods, der huser FN-organisationen WHO. Da den oprindelige ejendom er nedrevet, bliver den pågældende film en primærkilde til samme. Formentlig er den idag den eneste kilde af betydning, der eksisterer. Eksemplet viser, hvordan en spillefilm kan få status af historisk-topografisk kilde. Eksemplet er kun et af mange, mange andre. Enhver dansk spillefilm indeholder ting af historisk værdi.

Altså: det er ikke blot hensigtmæssigt at påpege den historiske værdi, når man overfor myndighederne argumenterer for bevarelse af gamle danske spillefilm, det er efter min mening også bydende nødvendigt. Det drejer sig ikke kun om at bevare gamle danske film for en håndfuld filminteresserede, men om at tage vare på en betydelig del af dette århundredets kulturhistoriske og samfundshistoriske arv. Ser man det i et endeligere perspektiv, bliver der med andre ord tale om at tage vare på sig selv.

Knut Skjæven, magister i filmvidenskab. Arbejder i øjeblikket med registrering af spillefilm, optaget og produceret i Gentofte kommune på Lokalhistorisk Arkiv, Gentofte.

Om redakduktion

Redaktionens overskrift på mit læserbrev i Museumsmagasinet nr. 9, »At være — eller ikke være — konservator«, kan næppe være afledt af indholdet, hvis problemkreds indledes med følgende citat: »Det kan ikke være meningen med en restaurering, at fremmede opfattelser og ideer skal tilføjet et maleri eller en anden kunstgenstand«.

Min egen overskrift er nok sproglig forkert, nemlig: »Om det mulige — og umulige i at være konservator«. Men redaktionens »fremmede« overskrift er vildledende.

Og så mener jeg forøvrigt, at det bør anføres, når læserbreve er forkortede (— eller besmykkede?).

Eli Andersen

Ny kunstkonsulent

Mag. art. Hanne Jönsson tiltræder pr. 1/12 d.å. som sekretær i Statens Museumsnævn i et års vikariat.

38.7 Socforsorg. Handicappede

Hvordan kommer jeg på museum m.v.?

John Frederiksen
Boligudvalget for handicappede

I løbet af kort tid vil der af Boligudvalget for bevægelseshæmmede blive udgivet en publikation bl.a. indeholdende oplysninger om bevægelseshæmmede muligheder for at aflægge de forskellige museer der eksisterer, et besøg.

At publikationen er udarbejdet, skyldes den selvfølgelige kendsgerning, at handicappede har lige så stor lyst som andre til gennem et museumsbesøg at blive delagtiggjort i vor tids eller fortidens kultur og leveforhold. For den gangebesværede er et museumsbesøg dog ofte vanskeligt, og det vil derfor have værdi at kunne få lidt viden om mulighederne. De ofte betydelige vanskeligheder gør, at mange på forhånd helt opgiver at tænke på et museumsbesøg. Dette er uheldigt, idet man herved vil gå glip af de muligheder, som faktisk eksisterer rundt omkring.

Publikationen er således først og fremmest tænkt som en vejledning for de handicappede selv. Det er dog samtidig vort håb, at publikationen vil medvirke til, at mulighederne øges fremover. Der er en god, men langsom udvikling i gang, og denne udvikling vil vi gerne sætte lidt skub i.

Oversigten er formentlig den første af sin art nogetsteds. Den omfatter et meget betydeligt antal museer, vel næsten alle, der findes. Desuden er medtaget en række lokalhistoriske arkiver, andre besøgsmål såsom dyre- og blomsterparker. Ialt bringes oplysninger om omkring 300 museer m.v.

Ud over at bringe navn, adresse og telefonnummer på det enkelte museum, er indeholdt oplysninger om museets art. Der er oplysninger om parkeringsforhold, adgang til bygningerne, hvorledes man kan komme rundt i bygningerne. Endelig er oplyst om mulighederne for at få hjælp samt oplysninger om eksistensen af et kørestolsegnet toilet. De samlede oplysninger skulle gøre det muligt at bedømme, om det er muligt for bevægelseshæmmede at besøge museet. Som grundlag for oplysningerne er benyttet den kørestolsinvalideredes behov, ud fra den erfaring, at såfremt forholdene er i orden for kørestolsbrugeren, vil de oftest også være det for andre grupper.

En meget glædelig konstatering har været, at man næsten alle steder tilbyder hjælp eller tilbyder hjælp efter forudgående aftale. De personer der hjælper til med opsyn m.v. — hvis man har sådan nogle — er jo sjældent stærke rent fysisk, men alligevel tilbydes hjælp, og ved aftale forud, skaffes hjælp fra medarbejdere fra anden side o.s.v.

Som venteligt var, er de mindst tilgængelige museer de museer, der er indrettede i gamle bygninger, hvor bygningerne ofte indgår som led i museet. Oftest har man kun meget små lokaler til rådighed, hvor pladsen er udnyttet til det sidste, så det kan være svært i det hele taget at komme rundt i bygningerne. Selvom sådanne museer er meget lidt handicapvenlige, hvad museets ledelse altid har understreget med beklagelse, forsøger man som regel også har at hjælpe. Alene bygningernes ydre og omgivelserne kan jo også være et besøg værd.

Vor undersøgelse har i det hele taget vist, at et meget betydeligt antal museer har behov for moderniseringer og ombygninger. Det er helt klart ønskeligt med større økonomiske muligheder herfor. Ændringer, så bevægelseshæmmede kan komme ind i og rundt i bygningerne ved egen hjælp, er jo også afhængig af, om disse midler stilles til rådighed.

Publikationen viser heldigvis også, at der faktisk også er museer, der er tilgængelige for bevægelseshæmmede. Man kan heldigvis glæde sig over, at en række museer, der er flyttet ind i nyere byggeri også har benyttet sig af denne mulighed til at skabe handicapvenlige forhold. Omkring nye biblioteksbyggerier er ofte etableret udstillingsmuligheder, rum for lokalhistoriske samlinger o.lign. Disse lokaler er i mange tilfælde fint tilgængelige.

Også blandt de medtagne udflugtsmål, hvad enten det drejer sig om dyre-, blomsterpårker samt parker med mere forlystelsespræg kan man glæde sig over en række forbedringer. Forholdet kan også være det, at disse udflugtssteder har større indtægter end de mindre museer. Det er dog glædeligt, at man har brugt nogle af indtægterne (eller kommunale tilskud m.v.) til at skabe adgangs- og toiletmulighed for handicappede.

Desværre viser oversigten, at der ofte kun er meget få steder, hvor der findes toiletter egnede for bevægelseshæmmede. Ud over de egentligt udflugtssteder, dyrehaver o.lign. er det kun tilfældet for museer i nye bygninger.

Mangel på egnede toiletter er meget beklagelig bl.a. fordi et museumsbesøg ofte er forbundet med en tur hjemmefra. Det kan jo ofte være en lang tur, der kan være forbundet med behov for et toiletbesøg. Da der på turen til museerne ofte kun er få toiletter egnede for de stærkt bevægelseshæmmede, har vi ment at måtte supplere museumsoplysningerne med en oversigt over offentlige toiletter tilgængelige for kørestolsbrugere. Oversigten er ikke fuldstændig, man da der næppe er ret mange flere end de nævnte viser oversigten, at der er et væsentlig behov for en udbygning i tiden fremover. Af de oplysninger, vi har fået fra de forskellige myndigheder m.v. er det heldigvis også fremgået, at der alle steder er en positiv indstilling til at etablere flere offentlige toiletter som også kan benyttes af stærkt bevægelseshæmmede.

Med oplysningerne om toiletter skulle der således være tilvejebragt et grundlag for at planlægge en udbytterig tur til eet eller flere af landets museer.

Publikationens oplysninger stammer fra museumslederne selv. Der er ikke af Boligudvalget foretaget nærmere gennemgang af bygningerne. Forholdet er jo da også det, at den der har med museet at gøre til hverdag og som har hjulpet til, at handicappede trods alt kunne komme på besøg, er de bedste til at vurdere mulighederne.

Boligudvalget har dog efter ønske gennemgået planer, indretningsproblemer efter anmodning i de enkelte tilfælde. Oplysningerne vedrørende de offentlige toiletter er dog baseret på besøg på de fleste af de nævnte steder.

Publikationen slutter endelig med en oversigt over nogle af de indretningsmæssige problemer, der kan være. Oversigten er tjent til vejledning for de, der gerne vil søge forholdene bedret.

Til trykning af publikationen er ydet støtte af museumslovens rådighedsbeløb. Arbejdet med publikationen har også været fulgt med interesse bl.a. har kulturminister Niels Matthiasen i et forord fremhævet det ønskelige i at vore kulturgoder står til rådighed for alle.

Publikationen vil kunne fås ved henvendelse til Boligudvalget for bevægelseshæmmede. Udvalget yder iøvrigt rådgivning og vejledning i indretningsspørgsmål tilgodeseende handicappede.

Boligudvalget har adresse Gl. Mønt 12, III, 1117 København K. Udvalget der arbejder med indretnings- og planlægningsspørgsmål inden for den tekniske samfundsplanlægning er dannet af Landsforeningerne mod Børnelammelse og dissemineret Schlerose, Rigsforeningen til Gigtens bekæmpelse, Samfundet og Hjemmet for Vanføre, De samvirkende Invalideorganisationer, Foreningen for Spastisk lammede, Landsforeningen af Vanføre, Vanførefonden.
Boligudvalget for bevægelseshæmmede, Gl. Mønt 12, III, 1117 København K

Meddelelser fra Danmarks museer

10/december 79

Permanente udstillinger

22. Fredericia Museum
I anledning af den stedlige garnisons 300 års jubilæum er museets krigsmindesamling genåbnet i omordnet og nyopstillet stand efter erhvervelse af nyt udstillingsmateriale (bl.a. indbyggede montrer).

28. Svendborg og Omegns Museum, Anne Hvides Gård
I stueetagen er der sket en nyopstilling af møbler og andet inventar fra begyndelsen af 1800-tallets Svendborg.

28. Svendborg og Omegns Museum, Viebæltegård
På Viebæltegård er der ved indgangen til den preliminære middelalderudstilling ophængt en række fotostater af kort og dokumenter i farve, som belyser relationerne mellem Danmark og Portugal i 750 år. Fotostaterne, der er i farve, er skænket af den portugisiske ambassade i anledning af 750-året for udstedelsen af morgengavebrevet til den portugisiske prinsesse Eleonora, der ved denne lejlighed bl.a. modtager Svendborg. Det er første gang byen omtales i de bevarede skriftlige kilder.

31. Roskilde Museum
Museet har netop åbnet en nyopstilling af Hedeboegnens dragter og dragttilbehør. Tillige er glas, porcelæn og fajance nyopstillet.

40. Rosenborg Samlingen, København
Den 17. december vil de nye udstillingsrum i den tidligere Kommandantboligs stueetage blive præsenteret for H.M. Dronningen og medlemmer af den kongelige familie. Dragtudstillingen planlægges at skulle blive permanent, mens den demonstration af særudstillingslokalerne, der finder sted, omfattende et udvalg af samlingens montregenstande, vil blive nedtaget, når forventelig engang i 1980 arbejderne med bygningens brand- og tyverisikring skal gå igang.

Særudstillinger december

2. Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Mindre særudstilling om legetøj.
dec. 1979 og jan. 1980.

3. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
En særudstilling med titlen "Fra søstrene Høyer's klædekiste".
1.12.1979 - 31.3.1980.

4. Try Museum
Fra ca 1. december udstilles indkomne gaver i 1979 og fortælles om indregistrering.

Juleudstilling: Belysningsmidler.
Begge udstillinger til påsken 1980.

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
Emil Gregersen - Erik Heide.
14.12.1979 - 13.1.1980.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Jul og gaver"
8.12.1979 - 6.1.1980.

7. Skive Museum
Ebba, Mogens og Johan Alexander.
24.11. - 6.1.1980.

9. Kulturhistorisk Museum, Randers
Udstillingen "Mit kæreste legetøj", der er sammensat af KHM's egne genstande samt legetøj velvilligt udlånt af borgere i Randers
1.12.79 - 31.1.80

Vandreudstillingen "om det man har i sig" - om bevægelseshæmmede børns vilkår vises på KHM 17.12.79 - 5.1.80.

10. Randers Kunstmuseum
"Juel, Damer og penge".
til 31.1.1980

11. Herning Museum
"Smil til fotografen", en udstilling af fotohistorisk udstyr tilhørende fotohandler S. Løvstad, Herning, vises vinteren over.

Aksel Ø Jensen og Hakon Lund Jensen, keramik og grafik i museets ovenlyssal
4.12. - 31.12.

13. Naturhistorisk Museum, Århus
Særudstilling og lysbilledprogram i forhallen.
"Vinterfugle" 1.21.79 - 31.1.80.

19. Esbjerg Museum
"På rejse" - til 1.1.80.

28. Svendborg og Omegns Museum
På Viebæltegård og i Sparekassen Svendborg og Omegns hovedkontor i Tinghusgade vises udstillingen"475 danske glas". Der er tale om en privatsamling som museet har katalogiseret sammen med ejeren.

28. Svendborg og Omegns Museum
På Viebæltegård er opstillet et hjulmagerværksted med effekter fra museet og fra et nedlagt karetmageri i Skårup. Desuden vises en række arbejdsprocesser der er fotograferet i forbindelse med etnologisk undersøgelse af et karetmageri på Tåsinge.
Til 1.5.80.

I Sparekassen Svendborg & Omegns hovedkontor og filialer kan frem til april 1980 ses en lille medicinsk-historisk udstilling med effekter fra museet.
Til 1.4.1980

29. Langelands Museum, Rudkøbing
Juleudstilling, især med nyindkommet legetøj fra herregården Skovsgaard.
6. - 31.12.

32. Louisiana, Humlebæk
Amerikansk fotografi 1920-1940. -
til 13.1.80.

34. Søllerød Museum, Holte
"Børn år 1900" - til 1.3.1980.

35. Øregård Museum, Hellerup
"Da Gentofte var Hollywood" - udstilling af plakater, fotografier, tegninger, genstande m.m. vedr. spillefilm produceret eller optaget i Gentofte kommune og vedr. biograferne i området.
I Bellevue Teatret, Strandvejen 451
30.11. - 31.12.

36. Ny Carlsberg Glyptotek, København
Döderhultarn- en skulpturudstilling med værker af Axel Petterson.
14.12.79 - 17.2.80.

37. Kunstindustrimuseet, København
Moderne hollandsk tekstil og glas.
2.11.79 - 2.1.80

Legetøj. ET udvalg fra Legetøjsmuseet i Sonneberg, DDR. 23.11.79 - 8.1.80

38. Københavns Bymuseum
Mit København - erindringsbillede af Ib Spang Olsen.
13.10.79 - 31.1.80.

39. Nationalmuseet, Dansk Folkemuseum
Sølv- og guldudstilling i anledning af Københavns Guldsmedelaugs jubilæum.
året ud.

39. Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling
Juleudstillingen 1979 handler om det aktuelle emne Grønland. I et par montrer i Medaillekabinettet er der udstillet medailler af såvel grønlandske, danske som udenlandske kunstneres værker med tilknytning til Grønland.

41. Statens Museum for Kunst, malerisamlingen
"Salut for Bournonville"
17.11.79 - 6.1.80.

42. Thorvaldsens Museum, København
"Oehlenschläger i Thorvaldsens kreds" - lille tema-udstilling i anledning af Oehlenschlägers 200-års fødselsdag.
14.11.79 - 14.1.80.

Særudstillinger januar

2. Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Legetøj. - til 31.1.

3. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Fra søstrene Høyer's klædekiste".
- til 31.3.

4. Try Museum
Gaver 1979
Belysningsmidler.
begge udst. til påsken 80.

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
Emil Gregersen - Erik Heide.
- til 13.1.
Moderne hollandsk tekstilkunst og glas
11.1. - 10.2.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Jul og gaver"
- til 6.1.
"Set og sket på Mors i 1979"
14.1. - 3.2.

7. Skive Museum
Ebba, Mogens og Johan Alexander.
- til 6.1.
Bent Axel Olesen.
12.1. - 27.1.

8. Viborg Stiftsmuseum
Vinduesudstilling - Det brugte man i stenalderen.
Pakhuset - Viborg Kunstforening udstiller maleri, grafik, m.m.

9. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Mit kæreste legetøj"
- til 31.1.

Vandreudstillingen "om det man har i sig" - til 5.1.

10. Randers Kunstmuseum
"Juel, Damer og Penge"
- til 31.1.

11. Herning Museum
"Smil til fotografen"
- vinteren over

13. Naturhistorisk Museum, Århus
"Vinterfugle" - til 31.1.

15. Varde Museum
Udstilling af farvefotografier fra marskområdet af Gunnar Merrild Jensen.
1.1. - 31.1.

17. Vejle kulturhistoriske Museum
"Rariteter fra museets magasin"
jan.- febr.

18. Vejle Kunstmuseum
Alfred Madsen og Erik Lynge
5.1. - 3.2.

19. Esbjerg Museum
"Klude og Klæ'r".
Esbjerg Museum har gennem årene modtaget meget og forskelligt tøj, dragtdele m.m. I en række tableauer vises tøj, tilbehør, dragter (origianle fra Fanø og nyere tids folkedanser-dragt) i sammenhæng med det miljø, tingene engang indgik i.
til 1.5.

20. Esbjerg Kunstforening Samling, Kunstpavillonen
Malerier og tegninger af Egon Svarer.
12.1. - 3.2.

21. Vejen Kunstmuseum
Mogens Andersen og Henry Heerup.
26.1. - 24.2.

23. Den antikvariske Samling,Ribe
I begyndelsen af januer åbnes en udstilling af radioteknik omfattende ca 150 apparater fra 1920'erne frem til 1950 .
Samlingen omfatter radioer, fonografer, grammofoner, båndoptagere, samt et Nipkow-fjernsyn bygget efter PR årgang 1930.
Museet modtog ved indvielsen af Quedens Gård i 1965 den omtalte samling af radioforhandler Emanuel Jensen, Ribe, som selv har bygget mange af de tidlige apparater. - Takket være en beskæftigelsesbevilling fra Ribe kommune er samlingen nu blevet registreret professionelt af en radiotekniker gennem et halvt år og det er resultat af dette arbejde, der præsenteres på udstillingen.

26. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
I januar,februar og marts viser museet et repræsentativt udvalg af Lorenz Frøhlichs mange H.C. Andersens-illustrationer. Både i samtid og eftertid er Frøhlichs H.C. Andersen-illustrationer ufortjent kommet til at stå i skyggen af den folkekære Vilhelm Pedersens illustrationer. Sådan har det også været i H.C. Andersenmuseets samling og udstilling, hvor Frøhlichs arbejder kun har været beskedent repræsenteret. Takket være en større erhvervelse i seneste tid er der nu rettet op på denne skævhed.

26. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Anni Hedvard. Udstilling af billedtæpper.
15.1. - 15.2.

27. Fåborg kulturhistoriske Museer
I januar og februar vil museets særudstilling "Barnets Verden" blive vist på kommunens biblioteksfilialer samt på Lyø og Avernakø.

28. Svendborg og Omegns Museum
Medicinsk-historisk udstilling i Sparekassen.
- til april.

29. Langelands Museum, Rudkøbing
Langelands Kunstforening udstiller.
Januar.

30. Holbæk Museum
Maleri og tegninger af Kurt Petersen.
januar.

32. Louisiana, Humlebæk
Amerikansk fotografi 1920-1940
- til 13.1.
André, Dibbets, Long, Ryman.
19.1. - 2.3.

34. Søllerød Museum, Holte
"Børn år 1900"
- til 1.3.

36. Ny Carlsberg Glyptotek, København
"Döderhultarn"
til 17.2.

37. Kunstindustrimuseet, København
Moderne hollandsk tekstil og glas
- til 2.1.
Legetøj fra Legetøjsmuseet i Sonneberg
- til 8.1.
Charles Eames
11.1. - 24.2.
Alfred Jacobsens dukketeatre
18.1. - 24.2.
Puslespil
jan.-febr.

38. Københavns Bymuseum
Mit København - erindringsbillede af Ib Spang Olsen.
- til 31.1.

41. Statens Museum for Kunst, Malerisamlingen
"Salut for Bournonville"
- til 6.1.
"Norsk Symfoni"
26.1. - 24.2.

41. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen
Omkring 200 raderinger og litografier af den amerikanske kunstner Jasper Johns vil blive vist i Kobberstiksamlingen 19.1. - 16.3.
De er udført i tidsrummet 1960-78 og tilhører alle kunstneren.
Gennem prøve- og arbejdstryk vil man på udstillingen kunne følge stadierne i de enkelte arbejders tilblivelse.
Udstillingen har tidligere været vist i Basel, München, Frankfurt a/m og Hannover. København er sidste station.
19.1. - 16.3.

42. Thorvaldsens Museum, København
Oehlenschläger i Thorvaldsens kreds.
- til 14.1.

Særudstillinger februar

3. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Fra søstrene Høyer's klædekiste"
- til 31.3.

4. Try Museum
Gaver 1979
Belysningsmidler
- begge til påsken.

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
Moderne hollandsk tekstilkunst og glas
- til 10.2.
Danske tegninger
1.2. - 30.3.
Endre Nemes
15.2. - 9.3.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
"Set og sket på Mors i 1979"
- til 3.2.
Kunstudstilling
6.2. - 24.2.

7. Skive Museum
Eduard Borregaard. Retrospektiv udstilling
2.2. - 24.2.

8. Viborg Stiftsmuseum
Vinduesudstilling - Det brugte man i stenalderen.
Pakhuset - Viborg kunstforening udstiller maleri, grafik m.m.

10. Randers Kunstmuseum
Niels Strøbech.
1.2. - 29.2.
Slavekrigen
1.2.-29.2.

11. Herning Museum
"Smil til fotografen"
- vinteren over

12. Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Den 8.2. åbnes en dukketeaterudstilling i anledning af hundredåret for Alfred Jacobsens første dukketeater.
Udstillingen arrangeres af museet i samarbejde med Dansk Modelteaterforening ved Ib Strange.

13. Naturhistorisk Museum, Århus
"Hesten" (m. lysbilledserie lånt fra Stevns Museum.
1.2. - 14.3.

16. Ølgod Museum
Billedtæpper af Astrid Demidoff.
1.2.-29.2.

17. Vejle kulturhistoriske Museum
"Rariteter fra museets magasin"
- til 29.2.

18. Vejle Kunstmuseum
Alfred Madsen og Erik Lynge
- til 3.2.
"Udsmykninger" 7 kunstnere viser skitser og færdige arbejder, der skal indgå i offentlige udsmykninger.
16.2. - 9.3.

19. Esbjerg Museum
"Klude og Klæ'r"
- til 1.5.

20. Esbjerg Kunstforenings Samling, Kunstpavillonen
Malerier og tegninger af Egon Svarrer
- til 3.2.

21. Vejen Kunstmuseum
Mogens Andersen og Henry Heerup
- til 24.2.

24. Haderslev Museum
"Reflex 80", moderne fransk, dansk og norsk kunst, arr. af Haderslev kunstforening.
1.2. - 29.2.

26. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
Udvalg af Lorenz Frøhlichs H.C. Andersen-illustrationer.
- til 31.3.

26. Odense Bys Museer, Fyns Kunstmuseum
Anni Hedvard - billedtæpper
- til 15.2.

27. Faaborg kulturhistoriske Museer
"Barnets Verden" - på biblioteksfilialer og på Lyø og Avernakø.

28. Svendborg og Omegns Museum, Viebæltegård
Hjulmagerværksted
- til 1.5.

28. Svendborg og Omegns Museum
Medicinsk-historisk udstilling i Sparekassens hovedkontor og filialer-
- til april

29. Langelands Museum, Rudkøbing
En grav fra Makedonien
1.2. - 29.2.

30. Holbæk Museum
Malerier af Søren Rosberg.
1.2. - 29.2.

32. Louisiana, Humlebæk
André, Dibbets, Long, Ryman
- til 2.3.

34. Søllerød Museum, Holte
Børn år 1900
- til 1.3.

36. Ny Carlsberg Glyptotek, København
"Döderhultarn"
- til 17.2.

37. Kunstindustrimuseet, København
Charles Eames
- til 24.2.
Alfred Jacobsens dukketeatre
- til 24.2.
Puslespil

39. Nationalmuseet, Etnografisk Samling
"Spillet om Nigeria" en særudstilling fra Forhistorisk Museum, Moesgård
- til og med påsken

41. Statens Museum for Kunst, malerisamlingen
"Norsk Symfoni" -
- til 24.2.

41. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen
Raderinger og litografier af Jasper Johns.
- til 16.3.

Særudstillinger marts

1. Bangsbomuseet, Frederikshavn
Udstilling af effekter fra to store gaver museet har modtaget i 1979. Gaverne omfatter tekstiler, porcelæn, legetøj, nipsgenstande m.m. fra slutningen af forrige årh.
1.3. - 30.4.

3. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Fra søstrene Høyer's klædekiste"
- til 31.3.

4. Try Museum
Gaver 1979
Belysningsmidler
- til påsken

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
Danske tegninger
- til 30.3.

Endre Nemes
- til 9.3.
7o'erne i amerikansk kunst
14.3. - 27.4.
Jørgen Nash
16.3. - 20.4.

6. Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Husflidsudstilling
marts-april

7. Skive Museum
Påskeudstilling "Kammeraterne"
29.3. - 13.4.

8. Viborg Stiftsmuseum
Vindues-udstilling - Det brugte man i Stenalderen.
Pakhuset - Viborg Kunstforening udstiller maleri, grafik m.m.

10. Randers Kunstmuseum
Decembristerne i Randers
Ultimo marts

11. Herning Museum
"Smil til fotografen"
- vinteren over

13. Naturhistorisk Museum, Århus
"Hesten"
- til 14.3.
Danske Padder.
15.3. - 30.4.

18. Vejle Kunstmuseum
"Udsmykninger"
- til 9.3.
Påskeudstilling. Indbudte kunstnere fra Vejle amt.
29.3. - 20.4.

19. Esbjerg Museum
"Klude og Klæ'r"
- til 1.5.

20. Esbjerg Kunstforenings Samling, Kunstpavillonen
Kunstnersammenslutningen "Salamander"
1.3. - 23.3.

21. Vejen Kunstmuseum
Udstillingen med maleren Anna Maria Lütken, Grafikeren Jane Muus og Vera Myhre og keramikeren Gutte Eriksen
1.3. - 23.2.

24. Haderslev Museum
Der forberedes en repræsentativ udstilling om moderne dansk vævekunst i samarbejde med væverlauget.

25. Museet på Sønderborg Slot
Corner-udstillingen 1980.
29.3. - 13.4.
"Jens Raben - 100 år" - en udstilling om museets grundlægger og første leder
17.3. - 27.4.

26. Odense Bys Museer, H.C. Andersens Hus
Udvalg af Lorenz Frøhlichs H.C. Andersen-illustrationer.
- til 31.3.

28. Svendborg og Omegns Museum, Viebæltegård
Hjulmagerværksted.
- til 1.5.

28. Svendborg og Omegns Museum
Medicinsk-historisk udstilling i Sparekassens hovedkontor og filialer
- til april

30. Holbæk Museum
Malerier af Niels Reumert.
- marts

32. Louisiana, Humlebæk
André, Dibbets, Long, Ryman
- til 2.3.
Stedelijk Museum besøger Louisiana
8.3. - 4.5.

37. Kunstindustrimuseet, København
Falke Bang
5.3. - 30.3.
Japansk lakkunst
marts-april

39. Nationalmuseet, Etnografisk Samling
"Spillet om Nigeria"
- påsken over

41. Statens Museum for Kunst, malerisamlingen
"100 års Dansk Arkitektur"
8.3. - 7.4.

41. Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen
Raderinger og litografier af Jasper Johns.
- til 16.3.

42. Thorvaldsens Museum, København
"Kunstnere i Fincks kaffehus i München, 1832".
Lille tema.udstilling af skitser og forarbejder til den danske Wilhelm Bendz' skildring af et kunstnermiljø i 1832.
1.2. - 1.4.

Andre arrangementer

6. Morslands historiske Museum
Foredrag:
14. og 21.1.: "Japansk kunst" v. keramikeren Sys Thomsen.
11.2.: "Folkemedicin og overtro" v. overlæge Ejner Hovesen, Grenå.
25.2.: "Koggen - middelalderens storskib" v. museumsinspektør Hans Jeppesen, Limfjordsmuseet

12. Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Museets foredragsserie handler iår om "Nydelsesmidler", foredragene finder sted i Helsingør Theater.
Den 11.3. taler vinhandler, konsul Sigurd Müller, Ålborg om vin. Den 18.3. taler museumsdirektør,mag.art. Hans Lassen om kaffe og den 25.3. taler fabrikant Asger M. Hirschsprung, København om tobak.

16. Ølgod Museum
12.2.: "Sydvestjyske borganlæg" v. museumsinspektør Hans Stiesdal, Nat.Mus.
4.3.: "Stationsbyen" v. museumsinspektør Kim Clausen, Skjern
17.3. "Hedeselskabets moderne virksomhed" v. redaktør Knudsen, Hedeselskabet.

21. Vejen Kunstmuseum
26.1.: Museums- og kunstforeningens 75 års jubilæum, reception og koncert.
14.2.: Koncert med Vestjysk Kammerensemble
6.3.: Debataften "Hvad er kunst". I panelet P.O. Hansen, Odense, kunstanmelderen Mulle Liebmann, Fyens Stiftstidende, galleriejer Ryg Olsen, Fredericia og Anders Bruun-Møller, Vejen.
medio marts: Klaveraften med pianisten John Damgaard.
20.3.: Foredrag m. lysbilleder v. forfatteren Flemming Jerk, Charlottenlund "Venezia"

29. Langelands Museum, Rudkøbing
I forbindelse med museets juleudstilling inviteres alle 1. klasser på Langeland til at komme ind at se dukketeater, bage pebernødder og klippe julestads.

32. Louisiana, Humlebæk
26.12.: Julekoncert m. Michala-trioen
29.12.: Biografen: Robin Hood (1938)
30.12.: Biografen: Robin Hood
1.1.: Nytårskoncert m. De nordiske Spillemænd.
5.1.: Biografen: Steamboat Bill Junior (Keaton 1927)
6.1.: Biografen: Steamboat Bill Junior.
9.1.: Musica Danica: Bach
12.1.: Biografen: King Kong (1933)
13.1.: Biografen: King Kong
6.2.: Ralph Kirshbaum
10.2.: DUT-koncert Zygmunt Krause m.fl.
23.2.:Møde med komponisten Bo Holten

33. Frederiksborgmuseet, Hillerød
12.2.: Hideko Bondesen, harpe og Peter Bondesen, fløjte, kammerkoncert i museets foredragssal.

23.3.: Fødselsdagskoncert for Vagn Holmboe med Bodil Kvaran, sopran, Gunnar Kvaran, cello, Eyvind Rafn, fløjte, Dorte Kirkeskov, klaver og Dania Kvartetten, i museets foredragssal.

39. Nationalmsueet, København
Julemarked til 31.12.

43. Møns Museum, Stege
Foredrag:
9.1.: museumsinspektør Georges Nellemann "Polakkerne i Danmark".
30.1.: Museumsinspektør Palle Birk-Hansen: "Hverdagsliv i middelalderen".
28.2.: cand.mag. Torkil Funder "En rejse i Sydarabien i fortid og nutid".

Skolemateriale

14. Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Fra november 1979 til marts 1980 vises udstillingen: "Samfund på underudviklingens vilkår". Udstillingen viser hvorledes to samfund fra helt forskellige steder i verden - karénfolket i Thailand og Reef Øerne i Stillehavet - bliver afhængige af verdensmarkedet. Samtidig skaber statsmagten kraftige ændringer af lokalsamfundene. Disse forhold bevirker, at de to samfund ikke opnår en udvikling på egne vilkår.
Udstillingen er blevet til i samarbejde Århus Amtscentral for Undervisningsmidler, hvor der er fremstillet videobånd samt skriftligt materiale til undervisningsbrug. Selve udstillingen er opbygget med henblik på brug i folkeskolens ældste klasser og ungdoms- og voksenundervisning. Men den er tilgængelig for offentligheden om eftermiddagen og i week-end'en.

27. Faaborg kulturhistoriske Museer
Museet har fået udarbejdet en emnekasse

til skolerne af mag.art. Bjarne Kildegaard Hansen. Emnet er: Bierhver og husflid på Fåborgegnen. Den vil foreligge færdig til brug i januar 1980. Sammen med emnekassen kan lånes en snittebænk til brug i undervisningen.

33. Frederiksborgmuseet, Hillerød
I samarbejde med Skoletjenesten har museet udformet emneark og opgaver til 6-7.klasse samt til Gy/HF om fire emner: Christian IV, Enevældens indførelse, Junigrundloven 1849 og Frederiksborg slots bygningshistorie. Materialerne behandler historiske problemstillinger, belyser disse gennem billedaflæsning og lægger op til at arbejde kritisk med billedlige udtryk.
I tilslutning til arbejdet med opgaverne i museet kan skolerne få introduktion og efterbehandling med dias i skolestuen.

Vandreudstillinger

13. Naturhistorisk Museum, Århus
Vandreudstillingen "Naturen kom før teknikken".
I Samarbejde med Opfinderkontoret, Teknologisk Institut, København, har museet planlagt og udført en udstilling om det velkendte fænomen, at naturen i mange tilfælde har løst tekniske opgaver, som mennesket først for nylig har løst. Ti forskellige emnekredse behandles.
Udstillingen udlånes til andre museer og institutioner. Henvendelse til museumsinspektør Nina Rehfeldt, tlf. 06 12 97 77.

14. Forhistorisk Museum, Moesgård, Etnografisk afdeling
Udstillingen "Spillet om Nigeria" - produceret af en gruppe lærere og elever fra Etnografisk afd., Århus Universitet samt tekniske medarbejdere ved Forhistorisk Museum Moesgård, kan efter 1. april 1980 udlånes mod betaling af transportudgifter.
Udstillingen vises i begyndelsen af 1980 på Nationalmuseet, men vil derefter kunne lånes.
Henvendelse til "Udstillingsgruppen", Etnografisk afd., Moesgård, 8270 Højbjerg.

Udlån

39. Nationalmuseet, Etnografisk Samling
Til en udstilling på Mauritshuis i Haag, Holland, i anledning af 300-året for Johan Maurits van Nassaus død 20. december 1679 udlåner Etnografisk Samling et stort materiale, ligesom Frederiksborgmuseet og Det Kongelige Bibliotek bidrager med enkeltgenstande.
Johan Maurits var guvernør i hollandsk Brasilien 1637-44 og indsamlede materiale om dette lands flora, fauna og kultur. Ved sin hjemkomst bortskænkede han store samlinger til fremmede fyrstehuse, bl.a. modtog Frederik III en række malerier af Albert Eckhout, der havde været tilknyttet guvernørens hof i Brasilien.
Etnografisk Samling udlåner 16 malerier af Eckhout og 14 samtidige brasilianske genstande. Frederiksborgmuseet bidrager med et portræt af Frederik III og Det kongelige Bibliotek med et af de få eksisterende eksemplarer af det naturhistoriske værk Historia Naturalis Brasiliae fra 1648.

Publikationer

Kulturhistorisk Museum, Randers
I forbindelse med udstillingen "Mit kæreste Legetøj" vil et hæfte med erindringsstof fra samme emnekreds blive udsendt i forbindelse med udstillingens åbning.

Herning Museum
"Jens Nielsens Bondegård" - 57 dukkeæsker der viser livet på landet for ca 50 år siden. Udstillingens motiver udkom i september som bøger i tre bind.

Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
I december udkommer "Den gamle By"s Årbog 1978 (noget forsinket p.gr.a. tekniske vanskeligheder). Udover årsberetningen for 1978 indeholder årbogen bl.a. en artikel af Inge Adriansen om Havbogade i Sønderborg, et optryk af en artikel af den i København virkende islandske guldsmed Sivert Thorsensen fra 1780 om lueforgyldning, oversat og kommenteret af O. Villumsen Krog, og en mindre artikel af Ebbe Johannsen om Thorvaldsens Johannes-gruppe i biscuit.
Erna Lorenzen har skrevet en artikel om et sønderjysk sengeomhæng (beiderwand) og en artikel om sin seneste indretning af tekstilsamlingen i "Den gamle By", mens Petra Julie Holm har skrevet om tekstilsamlingens tilblivelse og eksistens op til hendes afgang i 1959.

Den antikvariske Samling, Ribe
Mark og Montre 1979.
Det nyligt udkomne årsskrift for de kulturhistoriske museer i Ribe amt indeholder iår følgende artikler:
Palle Eriksen: Nyhøjgårdfeltet.
Steen Hvass: Fem års udgravninger i Vorbasse
Mogens Bencard: Sønderport i Ribe.
Ingrid Nielsen og Per Nørnberg: Paypyt i Ribe.
Ole Schiørring: Tin støbeforme fra 1600-årenes Ribe.
Charlotte Portman: et broderet billede fra Ribe
Mariann Ploug: Mere om nattrøjer.
Årsskriftet redigeres af Aino Kann Rasmussen og Bodil Busk Laursen.

Museet på Sønderborg Slot

Museumsrådet for Sønderjyllands amt har, under redaktion af museumsinspektør Steen W. Andersen, udsendt bind 6, årgang 1979, der er udformet som en hyldest til Hans Neumann.
Bogen indeholder fgl. artikler:
Hans Neumann 70 år. En hilsen ved P.V. Glob.
Steen Wulff Andersen: Årsberetning.
Johan Jessen: En hilsen fra Sønderjyllands amatørarkæologer.
Klas Ebbesen: Stordyssen ved Vedsted.
Ole Harck: Trælbanken ved Kærgård
Steen Wulff Andersen: Mellem Kongeå og grænse i den sene jernalder.
J. Slettebo: Nationalmuseet og Sønderjylland.
Hans Stiesdal: Nørrevolde
H.V. Gregersen: Oldtidens og tidlig middelalders hærvej uden om Urnehoved.
Sig. Schoubye: Tønder slot
Henrik Fangel: Grevens gård i Haderslev.
Inge Adriansen: "Teures Land, du Doppeleiche"
H.P. Jensen: Fra gårdslagtningens tid.
Olav Christensen: M.T.B. Chemnitz, borgmester i Haderslev 1870-1895
Birgitte Wistoft: Antiksamlingen på Haderslev Katedralskole.
Årbogen indeholder desuden en bibliografi over Hans Neumanns skriftlige arbejder.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum

I tilknytning til museets nye permanente udstilling "Fyns oldtid" er der udarbejdet en engelsk guide "The Prehistoric settlement of Funen". 1979. Den udleveres gratis ved besøg på museet.

Frederiksborgmuseet, Hillerød

Carlsbergfondet Frederiksborgmuseet Ny Carlsbergfondet Årsskrift 1979 med museets beretning for året 1977-78.

Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen

I forbindelse med udstillingen af raderingen og litografier af Jasper Johns udsender Kobberstiksamlingen sin lommebog nr. 10. Foruden udvalgte prøver på Johns' grafik vil bogen indeholde en oversættelse (ved Jan Würtz Frandsen og Ian Smith) af det interview, udstillingens svejtsiske arrangør, Christian Geelhaar, har haft med kunstneren. Interviewet har været brugt i det store tyske katalog, der har ledsaget udstillingen på vejen fra Basel til København. Et begrænset antal eksemplarer af dette katalog, hvori samtlige arbejder er afbildet, vil i udstillingsperioden kunne købes i Kunstmuseets information for ca 80 kr.

Stenalder, grave

Haderslev Museum
I oktober har museet for Rødekro Kommune undersøgt en overpløjet høj med to senneolitiske grave i den sydlige udkant af Rødekro.

Herning Museum
I forbindelse med bopladsudgravning ved Skarrild Mose i Skarrild sogn fandtes et anlæg med 3 grave fra enkeltgravskulturen. Den ældste af gravene indeholdt bl.a. en B-stridsøkse og var omgivet af en ringgrøft. Inden for ringgrøften var desuden en grav med bl.a. en flintøkse og udenfor, men gående sammen med ringgrøften, var en grav med 2 ravperler. I fylden fandtes bopladsrester fra tragtbægerkulturens per. MN V. Der konstateredes ingen spor af gravhøj.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Ved Nr. Storgård, Vogn, i Mosbjerg sogn er undersøgt en senneolitisk stenkiste uden overliggere. Den indeholdt 7 pilespidser, 2 dolke, 3 ravperler og et skiferhængesmykke.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
I perioden 12.7. - 15.8. har museet for Fortidsmindeforvaltningen foretaget undersøgelse af en frigivet høj (sb. nr. 45, Skjoldborg sogn, Hundborg herred). Udover 3 sekundære urnegrave fra yngre broncealder fandtes ved udgravningen 2 enkeltgrave begge antagelig fra bundgravstid. Den ældste af disse var anlagt som bundgrav og dækket af en mindre høj med en diam. på ca 8 m og en højde på ca 1 m. Fundene fra graven bestod af en større mængde ravperler. Den anden enkeltgrav var delvis nedgravet i den primære høj og endvidere dækket af højens anden bygningsfase. Indholdet af graven bestod af 2 ravringe.

Stenalder, bebyggelse

Herning Museum
Ved fortsat undersøgelse af en stor boplads fra mellemneolitisk tragtbægerkultur ved Skarrild Mose i Skarrild sogn er afdækket ca 900 m^2. Der fandtes stolpehuller, gruber og et par ildsteder, men ingen sikre hustomter. Fundene var især fra tragtbægerkulturens per. MN V.

I Gullestrup nord for Herning er på en lav sandbanke ved Storå undersøgt ca 140 m^2 af en boplads, der strækker sig over det meste af ældre og yngre stenalder. Der fandtes over 300 redskaber samt flintaffald. Af fundene kan nævnes 12 mikrolitter, 6 spidspile, 24 tværpile, 18 skrabere, 17 stikler, 9 stumper af slebne redskaber og 1 dolktidspil. I samme område er foretaget mindre opsamlinger på 2 bopladser fra tidlig maglemosekultur og 1 fra ertebøllekultur.

Langelands Museum, Rudkøbing
Ved Pederstrup tæt vest for Spodsbjerg har museet fortsat sin undersøgelse i en 7 ugers periode, af en stor mellemneolitisk boplads med bl.a. righoldige udsmidslag (jvf. beskrivelsen i sept.-nr.) Den overvejende del af oldsagsmateriale kan dateres til MN V. (Store Valby). Undersøgelsen vil blive genoptaget til foråret.

I forbindelse med en TV-optagelse genoptoges undersøgelsen af den submarine ertebøllebo-plads ud for Ærøskøbing i dagene 19.-23. august. Der indsamledes yderligere prøver til naturvidenskabelig bearbejdelse og fra gytjelagene udenfor bopladsen udgravedes en række gode fund: lystergrene, hjortetaksøkse, trykstokke, hundekranium m.m.

Skive Museum
Gl. Åsted, Åsted sogn: I kanten af en grusgrav udgravedes november 1979 resterne af en grube, der bl.a. indeholdt lerkarskår fra mellemneolitisk tragtbægerkultur. (SMS j.nr. 205A)

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Fortsat undersøgelse af "befæstede" neolitiske anlæg ved Sarup på Sydvestfyn i juli og september 1979. Det ældre anlæg søgtes afgrænset, dog uden at opnå afgrænsning i nord. Det yngre anlæg færdigundersøgt. Der påvistes 780 oldsagsførende gruber. I voldgraven fandtes menneskeknogler. Undersøgelsen fortsættes.
Undersøgelse i samarbejde med Fynes Stiftsmuseum.
Financieret af Statens humanistiske forskningsråd og Arbejdsmarkedsnævnet for Fyns amt.

Trelleborg. Efterundersøgelse af neolitiske anlæg i vikingeborgen med henblik på at fastslå deres karakter. Der kunne påvises et "befæstet" anlæg af Sarup-typen.
Undersøgelse i samarbejde med Nationalmuseet.

Stenalder/Broncealder

Silkeborg Museum
Nordøst for Silkeborg har museet påbegyndt udgravningen af Midtjyllands første jættestue - da offerlaget har vist sig intakt er videre udgravning udskudt til foråret - blandt det allerede fundne kan nævnes en husurne fra yngre broncealder og en stor mængde jættestuekeramik. Da jættestuen er opdaget ved pløjning financieres udgravningen af Fredningsstyrelsen.

Skive Museum
Nautrup Hede, Nautrup sogn: i en overpløjet

gravhøj påbegyndte museet sommeren 1979 undersøgelsen af et gravanlæg, der gennem oldsagsfund kan dateres til senneolitikum/ældre broncealder. Højens centrale dele var af røseagtig konstruktion med betydelige dimensioner. Centralgraven, der var let nedgravet i undergrunden, var plyndret. Den røseagtigt opbyggede høj forseglede sporene af en huskonstruktion. Denne er af toskibet konstruktion (midtsuler) med stolpebyggede vægge. Stolpehullerne til såvel væg som midtsuler var stenforede og nåede en dybde af indtil 70 cm i undergrund. Husets længde ca 6½ m, bredde ca det halve.
(SMS j.nr. 101a)

Vejle kulturhistoriske Museum
Med støtte fra Fortidsmindeforvaltningen undersøgtes ved Bredsten en TNC-fladmarksgrav med ca 200 ravperler. Denne grav fandtes 15 m vest for en lignende grav, der undersøgtes i 1975.
På samme plads undersøgtes dele af to stolpebyggede langhuse fra yngre broncealder.

Broncealder

Skive Museum
Iglsø, Fly sogn: En overpløjet gravhøj med resterne af et par urnegrave undersøgtes april 1979. Antagelig broncealder.
(SMS j.nr. 199a)

Broncealder/Jernalder

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
Inden for Odense kommunes grænser gennemførtes i august og september måned 2 udgravninger. Byggemodningsarbejde ved et nyt boligområde - Anderup øst - truede en tidligere registreret, men ikke udgravet boplads. Ved en prøveundersøgelse af ca 2 ugers varighed påvistes spor efter dels en ældre jernalderboplads, dels en yngre broncealderboplads.

Jernalder, grave

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
I Lørslev, Ugilt sogn, er undersøgt en usædvanligt stor og velbygget stenbygget grav fra ældre romersk jernalder, der desværre var omrodet.

Ved Dalgård i Tolne sogn er foretaget prøvegravning på en ældre jernalders brandgravplads.

Vejle kulturhistoriske Museum
I august-september fortsattes i samarbejde med Nationalmuseets 1. afd. undersøgelsen af en gravplads fra yngre romersk jernalder. Det drejede sig om et sluttet gravfelt med 16 grave, der næsten alle var rigt udstyrede, bl.a. fandtes 2 våbengrave med sværd, skjold og to lansespidser sammen med en broncespand. Kvindegravene indeholdt hver 3-5 fibler, 4 af gravene indeholdt guld- og sølvbelagte store fibler, rosetfibler og relieffibler. Der var også et bæger af klart glas. I hver grav stod der 3-5 lerkar.

Oven over gravfeltet fandtes dele af den tidligere udgravede bebyggelse fra vikingetid med 2 Trelleborghuse, 12 stolpebyggede huse og 8 grubehuse. I december vil man ved fortsat undersøgelse prøve at afgrave hele vikingetidsbebyggelsen.

På Store Bavn fortsattes undersøgelsen fra juni måned. Der fandtes yderligere 5 grave fra yngre romersk jernalder. Heraf indeholdt den ene bl.a. en sølvbelagt rosetfibula.

Jernalder, bebyggelse

Haderslev Museum
Museet har for Christiansfeld kommune i okt./nov. måned foretaget undersøgelser på boplads fra tidlig førromersk jernalder nord for Christiansfeld. Undersøgelsen har først og fremmest givet et rigt keramikmateriale.

Museet har i samarbejde med Fortidsmindeforvaltningen fortsat undersøgelserne af stor yngre romertids boplads ved Hjemsted nær Skærbæk. Undersøgelsen ventes først afsluttet i 1980.

Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Museumsrådet for Nordjyllands amt og Vendsyssel historiske Museum har siden august 1978 undersøgt en jernalderboplads ved Stavad i Store Vildmose. Der er undersøgt ca 7.000 m^2 med bl.a. 8 langhuse, grøftsystemer, brønde og ardspor. I en del af området var bevaret kulturlag. Desuden er udgravet 2 overpløjede gravhøje. Alle anlæggene dateres til yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder.

Ved Dalgård i Tolne sogn er foretaget prøvegravning på en ældre jernalders boplads.

Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo.
I St. Musse, Musse sogn og herred undersøges et bopladslag fra førromersk jernalder. Foruden dyreknogler, lidt brændt ler m.v. indeholder laget keramik, som daterer aflejringen til førromersk jernalder per. III.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
I 1967 undersøgte fhv. mus.insp. Erling Albrechtsen en affaldsgrube fra ældre jernalder ved Kortegård (i Odense SØ-området). Ved et byggemodningsarbejde udført af firmaet 40-

dages huse A/S opdagedes flere store affaldsgruber og andre bopladsspor fra tiden omkr. Kr.f. og ved en hastigt gennemført undersøgelse i slutningen af august reddedes vigtige oplysninger om pladsen.

Efterårets udgravningskampagne startede med undersøgelse i to grusgrave på Nordfyn . Ved Køstrup nær Harndrup undersøgtes en indhegningsgrøft, nogle stolpehuller og gruber fra romersk jernalder. Udgravningen strakte sig kun over nogle dage, men vil blive genoptaget samtidig med grusgravsudvidelsen. Ved Ullerup nær Skamby undersøgtes ligeledes bopladsrester fra ældre jernalder. Et større antal ildsteder og affaldsgruber udgravedes i løbet af 1½ uge. Begge undersøgelser var fortsættelse af amatørarkæologers arbejde.

Langelands Museum, Rudkøbing

Ved Sækkemose på Vestærø er i oktober udgravet 3 affaldsgruber med et stort keramikmateriale og en del faunalevn fra sen førromersk jernalder. En stor stempelornamenteret lerblok var tidligere på året pløjet op på stedet. Gruberne indgår i en større førromersk bosættelse i området.

Skive Museum

Balling, Balling sogn: Museet foretog (april 1979) en prøvegravning af en højtliggende lokalitet i et sydvestskrånende terræn. Der fandtes spor efter en større bebyggelse fra ældre jernalder. I et prøvefelt fandtes spor af brolægning m.v. (SMS j.nr. 190a)

Balling, Balling sogn: Museet foretog (juli 1979) en prøvegravning af en lokalitet, der ved lerkarskår kan dateres til tidlig førromersk jernalder. Der fandtes bl.a. en større grube med adskillige lerkarskår, slagsten af kvartsit, trækul m.v. Desuden fandtes en urne (ødelagt, pløjning) let nedgravet i undergrunden, samt enkelte stolpehuller i undergrunden (SMS j.nr. 179 a)

Vejle kulturhistoriske Museum

For Fortidsmindeforvaltningen har museet foretaget prøveundersøgelse inden for et lokalplanområde syd for Nørre Snede. Den indbefatter en landsby fra yngre romersk jernalder på ca 60.000 m^2. Bebyggelsen er tilsyneladende godt bevaret med tydelige huse og flere store hegn i forbindelse med bebyggelsen.

Viborg Stiftsmuseum

Udgravningen af et par velbevarede hustomter fra sen førromersk jernalder ved sportshallen i Ålestrup, 3 km fra Østerbølle-bopladsen. Den ene, en brandtomt, har givet en del keramik, forkullet korn og forkullede rester af tagkonstruktion; den anden, en rømmet tomt, består af et 15 cm tykt lergulv med "lerbænk" i vestenden og er næsten fundtom (bortset fra bl.a. et søpindsvin i yderkanten af gulvet i vest). Huset overlejrer et mindre, neddybet - endnu uudgravet - brændt hus med meget brændt lerklining (i modsætning til den store brandtomt.) Udenfor husene er der fundet en lerrangle (4,5 x 5,5 cm) der med lidt god fantasi kan ligne en høne eller en and).
VSM 664 D, Ålestrup, Østerbølle s. Rinds h.

Vikingetid

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum

I forbindelse med bygningen af den østfynske motorvej fandtes sidste år ved Langeskov en gravplads fra vikingetiden, bl.a. med en meget rigt udstyret ryttergrav. I et forsøg på at redde de resterende grave uden for motorvejsområdet afdækkedes i slutningen af september og i oktober måned et område syd for motorvejen. Foreløbig er frilagt 4 fyldskifter, som formentlig er jordfæstegrave fra vikingetid

Middelalder

Herning Museum

Ved Vrå i Avlum sogn er undersøgt en del af et hus i et 9 x 9 m stort udgravningsfelt. Der fandtes vægrende, ildsted og flere stolpehuller samt skår m.m. fra 1300-tallet.

I forbindelse med restaureringen af voldgravene omkring herregården Herningsholm i Herning udgravedes 10 affaldsgruber, hvorover var en stor stenlægning, som til dels har været dækket af den nordlige vold (anlagt 1580).Gruberne indeholdt skår m.m. fra sen middelalder.

Kulturhistorisk Museum, Randers

Mariager kommune er igang med konstruktion af hovedkloakledning tværs over Egepladsen. Efter aftale med Fortidsmindeforvaltningen søger KMH at rydde vejen for de store rør. Foreløbigt har man påtruffet et hjørne, der må høre til tårnet af Sct. Peders kirke - et meget kraftigt fundament med kvaderydermur (mod nord) og øjensynligt teglmur af gule munkesten indad i tårnet(?) Få meter herfra fandtes klare rester af Marie mølle (jfr Reesens kort) - heriblandt rester af stort overfaldshjul, forbrændt kraftig fodrem på syld og en del bygningstømmer, der til dels er på plads som lodret nedhamrede pæle. Blandt de fundne løsdele kan nævnes en sammenhængende flage af skibsside - et par af pælene er hamret ned igennem denne. i Skrivende stund er mølleren ikke tømt, og udstrækningen af mølleanlægget kan ikke afgrænses.

Roskilde Museum
Undersøgelserne i byen som led i det amtskommunale beskæftigelsesprojekt Arkæologi-79 er nu afsluttet.
Efter undersøgelsen af tre middelalderlige grubehus i Bredgade blev der foretaget udgravninger umiddelbart sydvest for Domkirken.
De manglende fund bekræftede den antagelse, at gaden Bondetinget langt op i tiden har haft karakter af en stor åben plads.
De sidste undersøgelser blev foretaget i Byparkens sydøstlige del og her blev afdækket kompakte og rene 1000-tals lag indeholdende flere ildsteder, gulvrester og stolpehuller.

Langelands Museum, Rudkøbing
Ved Vitsø Nor på Ærø har museet med støtte fra Fortidsmindeforvaltningen og Ærøskøbing kommune fortsat undersøgelserne af den middelalderlige ladeplads, der lokaliseredes i 1976. En temmelig stor fladeafdækning resulterede i fund af 3 husanlæg: et par mindre boder med kvadratisk gulvplan og et desværre temmelig ødelagt langhus. Kendskabet til håndværksvirksomheden på stedet blev uddybet gennem store mængder fund af forarbejdet ben og tak fra et benmagerværksted, næsten ½ ton slagger fra en smedje og mængder af tildannet træ, bl.a. en 3,5 m lang ege, en velbevaret vognaksel, bygningstømmer m.v. Stratigrafien i området sikredes yderligere v.h.t. et indtil 2,5 m dybt profil, der sammen med skårmaterialet fra fladeafdækningerne gør det muligt at fastsætte den væsentligste del af middelalderaktiviteterne til at ligge fra en gang i 1000-tallet til ind i 1300-årene.

Forhistorisk Museum, Moesgård, Højbjerg
Fortsat restaureringsudgravning i slavisk ringborg fra ca 800 til 1138. Ringvolden færdigundersøgt i nord ved et voldsnit i kanten af ældre udgravninger. Undersøgelsen koncentreret om en sekundær udbygning af 11. årh. af et ældre voldanlæg fra 817. Der er planlagt en undersøgelse ved borgporten 1980.
Undersøgelsen foretaget i samarbejde med Amt f. Vor- und Frühgeschichte, Lübeck. Financieret af Dräger-stiftelsen, Lübeck. (FHM nr. 2140, Alt Lübeck III).

Middelalder/renæssance/nyere tid

Herning Museum
Ved herregården Herningsholm i Herning er lavet prøvegrøfter gennem sydlige voldgrav, som derved konstateredes for første gang. Voldgraven, der anlagdes i 1580,var ca 10 m bred.
Desuden er foretaget mindre udgravninger ved den nordlige del af de såkaldte fiskedamme mellem borggård og ladegård. Her fandtes affaldslag fra 1800-tallet. I løbet af sommeren har museet fulgt arbejdet med delvis opgravning af vestlige og nordlige voldgrav i forbindelse med restaurering af fæstningsanlægget.

Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museet har foretaget sin første egentlige byarkæologiske undersøgelse i Nykøbing Mors i forbindelse med en regulering af gadeforløbet Ågade/Vestergade. Hovedresultatet var følgende: Grubegarveri fra o. 1850 (meget velbevaret), fint bevaret grundplan af bindingsværkshus fra o. 1650, rester af middelalderlig vandmølle (Sct. Jørgens vej). Undersøgelsen er afsluttet.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum
I Landsbyen Åstrup gennemførtes i september og oktober en § 49 undersøgelse. Åstrup udskiftedes i 1822 og 22 af de ialt 27 gårde flyttedes ud. Et område i landsbyens nordlige del skal i løbet af det kommende år bebygges med parcelhuse og i et forsøg på at redde i det mindste nogle oplysninger om de gamle gårde og deres forgængere i renæssance og middelalder søgtes en enkelt gårdtomt totaludgravet.
Udgravningen har allerede givet spændende resultater omfattende hustomter med bevarede gulvlag, ovne og ildsteder fra o. 1800 tilbage til 1000-1100 tallet.

Langelands Museum, Rudkøbing
I Storebælt ude for Lundeborg er foretaget en foreløbig undersøgelse og opmåling af vraget af et ca 20 m langt klinkbygget skib, der lastet med vingetegl er sunket på 5 m vand ud for et allerede tidligere lokaliseret udskibningssted. Vraget var ret medtaget af tidens tand, men gav dog tilstrækkeligt med løsfund til at fastslå dets datering til ca 1600. Ved forliset har skibet været lastet med ca 12.000 stk. vingetegl + et mindre kvantum munkesten med en samlet vægt på omkring 36 tons.

Skive Museum
Breum Kilde, Grinderslev sogn: På lokaliteten er der sept./oktober i samarbejde med Nationalmuseets 2. afd. gravet flere prøvefelter for bl.a. at belyse de tilstedeværende jordvoldes art og karakter. Undersøgelsen er foregået som led i et amtsligt projektarbejde med unge arbejdsløse (SMS j.nr. 79a)

Etnografi

Etnografisk afdeling, Moesgård, Højbjerg
Stud.mag. Asta Olesen er efter ½ års studier hjemkommet fra Afghanistan, hvor hun deltog i et selvhjælpsprojekt, hvor en landsby genopbyggedes i jordskælvssikre huse. For Danida's forskningsråd har hun nu afsluttet sin evaluering af projektets sociale og økonomiske implikationer.

Mag.acient. Niels Finn Munch-Petersen og bibliotekar Annagrethe Ottovars samlinger fra Maldiverne er hjemkommet, og registrering og konservering ikke mindst af de værdifulde laksager er igang.

Ved en særbevilling fra Aarhus Universitet er erhvervet en omfattende samling på 234 numre illustrerende kulturen og dagliglivet hos nomadefolket Rendille i Nord-Kenya, indsamlet ar arkitekt Anders Grum, tidligere Kenya, som dubletsamling i forbindelse med hans indsamlinger til Nationalmuseet i Nairobi.

Mag.scient. Inge Schjellerup, København har hjembragt en samling bl.a. et komplet køkkenudstyr fra højlandsindianerne i Peru.

Stud.mag. Lars Kjærholm har under feltarbejde i Sydindien indkøbt musikinstrumenter og andet til at illustrere klassisk,folkelig og moderne indisk musikkultur.

Nationalmuseet, Etnografisk Samling, København
Etnografisk Samling har som gave fra Peter Raes, M.A., Charlottenlund modtaget en gammel burmesisk prinsedragt.
Foruden en trøje og skjorte af hvidt lærred består dragten af trøje, skørt, "hale", bælte og krave med brystdække - alt i guldmor. Den er kommet i Peter Raes' besiddelse i 1937 som gave fra en Mrs. Pullen i Blackheath, England. Ifølge påheftet seddel er den en "Hereditary State dress of the Kelmendine Princes of Burmah - Taken in the War of 1885-7. Supposed to be more than 100 years old".
Dragten blev deponeret på Etnografisk Samling i 1967, og i de mellemliggende år har Peter Raes forgæves forsøgt at overdrage den til den burmesiske stat, sidst ved henvendelse til Lord Mountbatten of Burma. Efter Lord Mountbattens død har Peter Raes opgivet at få dragten tilbage til oprindelseslandet og har derfor overgivet den til Etnografisk Samling, så den kan sikres for eftertiden.
Dragten er et pragtstykke, som Etnografisk Samling er glad for, og den er nu indgået i samlingen fra Sydøstasien.

Etnologi

Faaborg kulturhistoriske Museer
I begyndelsen af 1980 vil museet foretage en mindre undersøgelse af bierhverv og husflid i det nuværende Faaborg kommune. Undersøgelsen skal danne grundlag for en særudstilling om dette emne på Den gamle Gård i sommeren 1980.

Herning Museum
I november måned har Ulla Thyrring og Tony Brøchner påbegyndt arbejdet med en 16 mm smalfilm af produktionsgangen på en af Danmarks sidste klædefabrikker, Herning Klædefabrik.

I juli-august var tekstildesigner Bente Petersen på rejse i et antal afrikanske stater for at undersøge virkningen af sin bog "Textile Cottage Industry". Bogen er tænkt som et redskab til brug for udvikling af tekstilvirksomhed på familiebasis i udviklingslandene. For bogens indhold og dens virkning vil der blive redegjort på en udstilling på Herning Museum i sommeren 1980.

Nyere tid

HERREGÅRDEN
Holbæk Museum
har som deposita fra "Etatsråd Jacobsen og Hustrus Fideikommis" modtaget et portrætmaleri af etatsråd Hans Caspar Jacobsen (død 1849) og et portrætmaleri af etatsrådinde Frederikke Petronelle Jacobsen, født Hansen (død 1857). Etatsrådparret ejede herregården Eriksholm i Ågerup sogn, Holbæk kommune, i årene 1825-1857.

Langlands Museum, Rudkøbing
Fra den langelandske herregård Skovsgaard, har museet modtaget sølvtøj, legetøj, indbo, en samling kakkelskår, jernovne, glas og et par miniatureportrætter. Genstandene har været udstillet i museets særudstillingslokaler. Desværre forsvandt en del genstande som var lovet museet fra dødsboet ved indbrud kort efter at ejerens død var omtalt i avisen. Gerningsmændene var en organiseret bande som havde specialiseret sig i tyverier af antikviteter.

HUSGERÅD
Try Museum
Til museet er indgået en samling blåt køkkentøj.

HÅNDVÆRK OG INDUSTRI
Try Museum
Til museet er indgået karetmagerværktøj og bødkerværktøj.

JUL O.A. HØJTIDER
Morslands historiske Museum, Nykøbing Mors
Museet har lokalt erhvervet en omfattende samling af ældre julestads, heriblandt en del glasting, samt fastelavnsmasker, ris o.s.v. fra o. 1940-60.

LEGETØJ
Try Museum
Til museet er indgået to dukker og 18 gækkebreve.

MILITÆRVÆSEN

Bangsbomuseet, Frederikshavn

Blandt en lang række effekter indkommet til museets afdeling for besættelsestiden 1940-45 skal nævnes en lyskaster, der er modtaget fra "Flådestation Frederikshavn". Lyskasteren der stod på det tyske "Batteri Süd" ved Frederikshavn, blev efter kapitulationen overtaget af kystbefæstningen.
Til samme afdeling er indkommet en afstandsmåler fra kanonbunker ved det tyske Hanstholmanlæg.

Middelfart Museum

har som gave af privat samler modtaget en stor og omfattende samling effekter fra modstandsbevægelsen. Foruden en sten-gun og div. håndskydevåben omfatter samlingen bl.a. falske legitimationspapirer, miner, håndgranater, sprænglegemer, ting til sabotage, del af skinnelegeme fra sprængning og m.m. Udvalget er repræsentativt for de materialer, der blev kastet ned fra luften af R.A.F. til modstandsbevægelsen og hidrører alle fra aktiviteter på Vestfyn.

MUSIK

Spillemands- jagt- og skovbrugsmuseet, Rebild

Museet har lånt arkivalier vedr. spillemanden Jens Chr. M. Jensen, Gunderup.
Der er desuden modtaget en nodesamling, der har tilhørt Jens Chr. Jensen, Svinninge, Holbæk amt samt iøvrigt forskellige fotos og originale skillingsvisetryk.

Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus

Blandt de i den senere tid indkomne musikinstrumenter kan nævnes et taffelformet klaver mrk. J. Larsen Kjøbenhavn fra ca 1855, et ligeledes taffelformet klaver mrk. J. Gade seniors Efterfgl., Kjøbenhavn, stammende fra slutningen af 1850'erne, og endelig et opretstående klaver, mrk. J.D. Nehammer, Kjøbenhavn uden tvivl fra virksomhedens tidligste tid (grundlagt 1846); i alle tre tilfælde er der tale om særdeles velbevarede instrumenter, hvis historie er vel belyst. Det samme gælder et Hornung & Møller-flygel, som museet har købt, dette kan følges helt tilbage til 24. marts 1854, da det solgtes af fabrikken for 400 rdl. til pianist L. Nathan, Århus.

SKOVBRUG

Spillemands- jagt- og skovbrugsmuseet, Rebild

Fra fru skovfoged Larsen, Rebild er modtaget en del fotos og avisudklip med tilknytning til Buderupholms Statsskovdistrikt.

SKRIVETØJ

Frederiksborgmuseet, Hillerød

Sølvskrivetøj af form som globus. Har tilhørt digteren Jens Baggesen. Gave fra Hugo Hedemann.

SØFART OG FISKERI

Langelands Museum, Rudkøbing

Museet har erhvervet en norsk pram bygget af bådebygger Marinus Jørgensen, Lohals i 1925. Prammen har siden 1925 været brugt af en husmand i Butofte til fiskeri fra stranden. Fra samme husmand modtog museet en skibskiste.
Fra Lohals er modtaget en gammel fiskevogn, som blev brugt ved salg af fisk til gårde og huse i omegnen. Desuden en lysbøje til sildegarn og et par træskostøvler.

SØLV

Amagermuseet, København

Museet har på Bruun-Rasmussens auktioner indkøbt et barok lågbæger af sølv udført af Johan Heinrich Meel i København 1699.
Bægeret er indkøbt fordi det fortæller væsentlige ting om øen Amagers kulturhistorie. Det har i de sidste 200 år været i en Amagerfamilies eje, idet det i hvert fald kan spores tilbage til en Geert Jacobsen Bacher, der fik sine initialer indgraveret på bægeret i 1786. Han var søn af den schout (lederen af den hollandske koloni), der som den første hollænder giftede sig med en dansk pige. Det var et ægteskab som vakte stor opmærksomhed i samtiden og som markerede den begyndende integration mellem hollænderne og danskerne på Amager.
Yderligere viser bægeret noget om den velstand, der rådede blandt bønderne på Amager p.gr.a. deres økonomiske særstilling - det vejer over 2.000 g.

Haderslev Museum

Museet har ved køb erhvervet sølvtekande af Wolfgang Petersen, sølvsmed i Haderslev 1825-51.

Holbæk Museum

har ved køb på Arne Bruun Rasmussens auktioner i København erhvervet et hovedvandsæg af sølv, fremstillet af Johan Gottlieb Westi, der var sølvsmed i Holbæk 1850-1886.

Museet på Sønderborg slot

Som gave fra fabrikant Mads Clausens fond er modtaget 2 sølvkander med tilhørende sættebakker, alt med mesterstempel for guldsmed Hans Bruun (virksom ca 1736-59), bymærke for Sønderborg og lødighedsstempel 21. Kanderne er lavet til et ægtepar på Als og har siden befundet sig i slægtens eje.

TOBAK
Holbæk Museum
Ved auktion hos Arne Bruun Rasmussen har museet erhvervet en soldaterpibe fra 1864, som ifølge påskrift har tilhørt en soldat fra Butterup i Butterup sogn, Holbæk kommune.

TEKSTIL
Rosenborg Samlingen, København
Som gave er modtaget et fint kniplingslommetørklæde med applikationer, bl.a. af det danske rigsvåben. Lommetørklædet har tilhørt Christian VIII's dronning Caroline Mathilde.

Try Museum
Til samlingen er indgået diverse broderet linned.

URE
Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Museet har som gave fra Sparekassen Thy modtaget et specielt urmøbel af rokokoagtigt præg. Uret er fremstillet af Bertel Andersen i Bedsted i slutningen af 1700-årene.

SPECIALSAMLING
Herning Museum
Til Herning Museums Blichersamling:
Blicherillustrationer: 28 Marlie Brande tegninger skitsebøger og tegninger af Carl Thomsen, 26 tegninger og 1 oliemaleri af Henry Bailum, 28 Povl Christensen skitser.

Blichermanuskripter: 2 stambogsblade, dele af manuskript bl.a. tale fra Himmelbjergfesten 1844.

Blicherbøger: særudgave af "De tre Helligaftener" med træsnit af Povl Christensen. Særudgave af "Trækfuglene" alene med Johannes Larsens træsnit, 1.udgaven af "Diana" og "Musikalsk Anthologie" 1857. Randers Amtsavis 1827 m.m.

ANDET
Museet på Sønderborg slot
Fra et hønsehus ved gården Rumohrsgård på Als (Ketting sogn) er nedtaget et nyfundet kalkmaleri fra 1917-18, udført af russiske krigsfanger og forestiller zar Nicolai II og hans hustru Alexandra.

EFTERLYSNING
Købstadsmuseet "Den gamle By", Århus
Til sin teaterhistoriske samling søger "Den gamle By" ikke blot skuespillerfotografier o.l. vedrørende provinsens teaterliv, men også teaterdekorationer og -rekvisitter m.m.; man har jo her i Helsingør Theater et passende sted til opbevaring og udstilling af sådanne genstande. I disse år forsvinder mange ældre teatersale rundt om i købstædernes hoteller; vi vil i "Den gamle By" være meget taknemlige for underretninger om nedlægninger af sådanne lokaler, der jo gerne finder sted ved modernisering eller salg af hotellerne, dels for at kunne bese, fotografere og opmåle salene, dele for evt. at redde, hvad der måtte være tilbage af bevaringsværdigt inventar.

Kunst og kunsthåndværk

Esbjerg Kunstforenings Samling, Kunstpavillonen
Til samlingen er indgået:
Vilhelm Lundstrøm: Nature Morte med skåle og krukke. 1929.
Samuel Joensen Mikines: Udsigt mod Hestø og Kolter. Færøerne.
Robert Jacobsen: Relief af jern, ca 1951
Arne Haugen Sørensen: 25 grafiske arbejder fra 1958 til 1979.
Søren Hjorth Nielsen: 3 raderinger.

Fredericia Museum
Nyerhvervelse: En gibsbuste af komponisten Knud Vad Thomsen (født i Fredericia 1905, død 1971 i København). Busten er modelleret af komponistens hustru, Mercedes Vad Thomsen i 1970. Gave fra komponistens enke.

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Portræt af Paul la Cour, udført af Preben Wilmann.

Miniature af kgl. møntmester Chr. Wineke, 1680-1746, udført af George Saleman og miniature af sammes datter Marie Margrethe, født 1730.

Rasmus Borchs håndskrevne katalog over sin samling af danske portrætstik, der 1881 erhvervedes til museet fra Borchs svigersøn Carl Schiøt og som udgør den oprindelige grundstamme til museets samling af stik og blade.

En samling af 19 litografier fra det augustenborgske hestestutteri efter tegning af Albrecht Adam 1839.

Holstebro Kunstmuseum
Gave fra billedhuggeren Erik Thommesen: Buste af ler: Portræt Anna, 1938, h. 32 cm.

Kunstindustrimuseet, København
Nyerhvervelser:
To skulpturer af chamottestentøj, udført af Hiroaki Morino, Kyoto, Japan 1978(?), den ene modtaget som gave fra kunstneren.

Planche fra Cahier de Salieres: Claude-Dominique Vinsac: (Receuil de quarante-huit planches de modeles d'orfevrerie dessinées et gravées

par Claude-Dominique Vinsac a Paris) o. 1780, gave fra Ny Carlsbergfondet.

"Applique quilt", Newburyport, Massachusetts, USA, 19.årh., gave fra Helge Jacobsens legat.

"Patchwork-quilt", New York (?), USA, ca 1825, gave fra Helge Jacobsens legat.

Lysestage af sølv udført af Allan Scharff, Danmark, 1978.

To fade af brændt ler, udført af Thorvald Bindesbøll (signeret) på Københavns Lervarefabrik, Valby, 1896. Gave fra landsretssagfører Olaf Lyngbye og fru Ulla Lyngbye.

Randers Kunstmuseum
Erhvervelser:
Arne Haugen Sørensen: Situation opløst i sine bestanddele, 1972.
Bram van Velde: Sans titre. Gouache 1971.
6 litografier af Bram van Velde.

Skive Museums Kunstafdeling
Gaver:
Fra Ny Carlsbergfondet:
Malerier: Ebba Carstensen: Skovinteriør,1952.
Richard Winther: Kage enkens potte og de grædende engles potte, 1969.
Jeppe Vontillius: Siddende figur, 1978.
Landskab, 1977. Grusgrav, Bygevejr, 1975.

Med tilskud fra Ny Carlsbergfondet og Skive Kommune er købt: Chr. Dalsgaard: Pige, der pynter en grav, 1858.

Et ekstraordinært statstilskud har gjort det muligt at købe: Franciska Clausen: Opstilling med kande og brød.

Køb:
Malerier:
Ebba Carstensen: Hønsegård (1924?)
Søren Elgaard: Kvinde ved rødt-hvidt plankeværk, 1979.
Preben Hornung: Fabriksbillede, 1948.
Asbjørn Jensen: Væg, 1979.
Helge Jensen: Landskab, 1944.
Edvard Matwijkiw: Maleri.
Tonni Museth: B&W skibsbyggeri, III
Søren Hjorth Nielsen: Enghaveparken, 1936.
Inge Reusch: Sommerdag ved kysten.
" " Mennesker i byen, II
Olaf Rude: Landskab med hus, 1931.
Hans Smidth: Ildebrand, 1916.

Grafik:
Chr. Dalsgaard: Afskeden, 1856. Pen og vandfarve.
Jan Riishede: 4 ætsninger.
Poul Skov Sørensen: Skibsværft.
" " " Vraget.
" " " Stålkutter i dok.
" " " Skibsværft.

Skulptur:
Hanne Varming: Hans Jakob.

Ølgod Museum
Nyerhvervelser:
maleri: De gamles juledag", interiør malet af kunstmaler Niels Holbæk 1913, gave fra Ølgod Sparekasse.
Maleri "Min Far" sognerådsformand, gdr. Jørgen Hatting malet af Marie Hatting, København. Gave fra Marie Enghoff, Hellerup
Maleri "Hedelandskab" af maleren Hans Agersnap erhvervet ved midler fra Sparekassen Bikuben.

Konservering

Esbjerg Kunstforenings Samling, Kunstpavillonen
Fælleskonserveringen i Århus er ved at lægge sidste hånd på en stor opgave. Det drejer sig om et nyerhvervet maleri fra 1947 af Richard Mortensen.

Haderslev Museum
har fået to borgervæbningsfaner fra 1766 og 1834 retur efter endt konservering ved tekstilafdelingen ved Nationalmuseets konserveringsanstalt for recente sager. Fanerne havde været udsat for hærværk i museets gamle bygning umiddelbart efter udflytningen til den nye museumsbygning i 1976.

Museet har endvidere efter endt konservering modtaget 2 malerier retur fra Nationalmuseets farvekonservering, Brede: Heinr. Hansen Musikundervisning og maleri forestillende Christian Jacobssøn Drachenborg.

Holstebro Kunstmuseum
Kunstmuseernes fælleskonservering i Århus har i dette efterår påbegyndt konserveringen af 14 bemalede tæpper (heraf flere gamle kalendertæpper) fra museets Bali-samling.
Denne særlige konserveringsopgave forventes færdig inden udgangen af 1980.

Langelands Museum, Rudkøbing
En del recente genstande, fra farvetryk og topografiske malerier til husgeråd af jern, træ og keramik er blevet konserveret gennem museets amtskonserveringsordning. Det drejer sig om genstande fra en række sydfynske museer, Marstal og Ærøskøbing, Tåsinge, Svendborg og Faaborg,Ringe og Glamsbjerg.
En intensiveret indsamling af de mest medtagne ting samt gennemgang af de tilknyttede museers samlinger i forbindelse med konsulentbesøg er allerede indledt.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseums Konserveringsanstalt.
I midten af september kunne Fyns Stiftsmuseums Konserveringsanstalt flytte til hårdt tiltrængte nyindrettede lokaler i Adelgade 4, Odense. De nye lokaler har et samlet areal på ca 360 m^2 og udgør en nødvendig forudsætning for at kunne gennemføre en forsvarlig konservering for Fyns Stiftsmuseum og museerne i Fyns amt.
Allerede nu er vi igang med en rig grav fra vikingetiden, indeholdende sølvindlagt sværd, økse, to sæt stigbøjler, sporer samt hesteudstyr, hvor læderremmene har været beslået med forsølvede tinknapper.
Samtidig er Klassisk arkæologisk Instituts (Odense Universitet) samling af græsk bemalet keramik ved at gennemgå en tiltrængt rensning.

Inden for amtet er samlingerne af blank- og skydevåben fra Kerteminde og Nyborg museer ved at blive konserveret.

Den antikvariske Samling, Ribe
Med støtte fra Statens Museumsnævn er det ca 1,50 m høje og 27,5 kg tunge anker fundet i forbindelse med vikingetidsugravningerne i Ribe blevet konserveret. Ankeret kan ved hjælp af møntfund dateres til begyndelsen af 700-årene og var ved fundet brækket i 3 større og flere mindre stykker. En betydelig del af jernet var bevaret i kernen, mens den oprindelige overflade var bortrustet, hvilket gav vanskeligheder ved konserveringen, som er udført af Nationalmuseets konserveringsafd. for Jordfund.
For at få svar på de mange spørgsmål blev der udskåret 4 prøver, som er blevet analyseret af Korrosionscentralen i København. Resultaterne af disse analyser er bl.a. at man har kunnet fastslå, at ankeret er opbygget af smedejern af god kvalitet og stål af ringere kvalitet, hvilket betyder, at der er tale om importeret materiale. Desuden har man fået et godt indblik i smedens teknik.
Ankeret er udstillet på Antikvarisk Samling til 5. december, hvorefter det flyttes til British Museum i forbindelse med vikingetidsudstillingen der.

Silkeborg Museum
Museets konserveringsværksted er pr. 1.12. taget i anvendelse - værkstedet skal dække museets eget behov for almen konservering og samtidig varetage museerne i Århus amt's behov for konservering af glas og lertøj.

Vejen Kunstmuseum
På Århus Kunstmuseums konserveringsafdeling er afsluttet behandling af: Oluf Høst: Sommernat I, 1935 og Mogens Andersen: Nature morte med blå kande.

Sikkerhed

Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Firmaet Bjerring & Hansen, Åbenrå er gået i gang med at installere tyverialarmanlæg i museet.

Langelands Museum, Rudkøbing
Museet har fået udbygget sin tyverialarm i bygningen Jens Winthersvej 12.

Kulturhistorisk Museum, Randers
I forbindelse med museumsbeskrivelsens nylige revision har KMH's sikringsmæssige forhold været genstand for en kritisk gennemgang. Herefter er museet gået igang med at plan-

lægge en modernisering, der vil omfatte såvel brandmeldeanlæg som tyverialarm og personlig sikkerhed for publikum, personale og enkeltgenstande.

Rosenborg-samlingen, København
De nye lokaler til dragtudstilling og særudstillinger i den tidligere Kommandantbolig vil i løbet af december være færdigindrettede til formålet. Med dette for øje er der etableret et midlertidigt tyveri-alarmeringsanlæg i de pågældende rum.

Roskilde Museum
Museet har fået udbygget sit alarmsystem væsentligt ved ultralydsalarm i stueetagen og montrealarmer i den nye arkæologiudstilling.

Vejen Kunstmuseum
Museet er tilsluttet "Securitas" vagttjeneste.

Bygningsmæssige forhold

Bangsbomuseet, Frederikshavn
I januar/februar 1980 vil der i museets særudstillingslokale samt i lokalerne for lertøj, glas og porcelæn m.v. ske en række forandringer i form af nye montrer af Standex-systemet, ny belysning, ændret udstilling m.m. Forandringerne er et led i de af museet gennem de senere år foretagne forbedringer af udstillingsfaciliteterne.

Statens Museum for Kunst, København
Museets godselevator er ved at blive udvidet med een etage, således at det store dagslysmagasin snart igen kan tages i brug.

Try Museum
Kontor, toiletter og redskabsrum er under opførelse.

Administrative forhold

Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Museet holder lukket i vinterhavlåret for at opbygge nye udstillinger.

Spillemands- jagt- og skovbrugsmuseet, Rebild
Fra 1.11. beskæftiger museet en langtidsledig kontormedhjælp i forbindelse med registrering af samlingerne.

Københavns Bymuseum
Pr. 1.11. er museet gået over til vintertid, d.v.s. at der holdes åbent kl. 13-16 undtagen mandag, mens der tirsdag aften tillige er åbent fra kl. 19 til 21.

Statens Museum for Kunst, København
Bogholderiet går i løbet af sommeren 1980 over til regnskabsføring på EDB.

Særligt

Etatsråd Georg Bestle og Hustrus Mindelegat
Bestyrelsen for legatet, der er oprettet i 1933, har vedtaget at stille 25.000 kr. til rådighed for nedenstående formål:

1. Konservering:
   a. Indkøb af apparatur, der i væsentlig grad vil betyde en udvidelse af mulighederne for avanceret konservering.
   b. Forskningsfrihed og/eller studierejse, der på baggrund af en projektbeskrivelse kan betegnes som værende af væsentlig betydning for det pågældende fagområde.
2. Restaurering:
   a. Restaurering af jordfaste fortidsminder inden for nuværende eller tidligere dansk område.
   b. Forskningsfrihed og/eller studierejse, der på baggrund af en projektbeskrivelse kan betegnes som værende af betydning for det pågældende fagområde.

For ansøgninger inden for begge hovedgruppers punkt a. gælder, at de kun kan fremsendes af relevante institutioner, mens ansøgninger inden for punkt b. kan søges af enkeltpersoner, idet der dog forudsættes en relevant institutions påtegning af ansøgningen.
Endvidere skal anføres at ansøgninger, der tager sigte på grønlandske relationer, vil nyde særlig bevågenhed.
Ansøgninger bedes inden den 1. januar 1980 stilet til Etatsråd Georg Bestle og Hustrus Mindelegat, c/o Georg Bestle A/S, Meterbuen 24-28, 2740 Skovlunde.

Bestyrelser o.l.

Nationalmuseet, København
Museets administrator B. Collin er af ministeren for kulturelle anliggender beskikket som medlem af et udvalg vedrørende statens centrale regnskabssystem.

Møder, rejser, kurser

Frederiksborgmuseet, Hillerød
Museumsdirektør Povl Eller har som British Councils gæst i september besøgt en række institutioner i England med særligt henblik på The National Trust.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Guri Dybsand deltog efter invitation fra The Smithsonian Institution i et symposium om Children in Museums i Washington D.C. 28.-31. oktober. Rejsen blev betalt af Kulturministeriet.
Guri Dybsand deltog derefter i den årlige konference for ICOM's Committee for Education and Cultural Action, der iår afholdtes i Sesombra, Portugal, fra 4.-10. november.

Ansættelser, afskedigelser, orlov

Amagermuseet og Dragør Museum, København
Mag.art. Marianne Therkildsen er fra 1.8.1979 ansat som museumsinspektør ved begge museer.

Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Lis Madsen, Gram er blevet ansat som halvdags kontorassistent på museet.

Herning Museum
Museets sekretær, Vibeke Kejser, fratræder sin stilling pr. 30.11.1979

Sydhimmerlands Museum, Hobro
Mag.art. Gudrun Gormsen er pr. 1.11.1979 tiltrådt som museumsinspektør.

Kunstindustrimuseet, København
Kustode Carl Frederiksen fratrådte sin stilling den 1.9.1979 efter at have været ansat på museet i 34 år.

Statens Museum for Kunst, København
Museumsinspektør Hanne Westergaard har 17.9.-17.11. haft orlov til at arrangere udstillingen "Salut for Bournonville". Mag.art. Elisabeth Fabritius har i samme periode vikarieret i hendes sted.

Overassistent Else Lofthus er efter mere end 25 år fratrådt pr. 1. november 79.

Kirsten Larsen er pr. 1.november 79 tiltrådt som museumssekretær i Anne-Lise Jensens sted.

Konservatorassistent Nina Michelsen er tiltrådt 15. august 79.

Københavns Bymuseum
Vagtmester Johannes Samuelsen der har været ansat i Bymuseet siden 22.2.1946 er pr. 31.8.79 fratrådt og afløst af rådhusbetjent Aage Juel Christensen, der siden 1.4.1968 har været ansat i Bymuseet.

Rådhusbetjent Anker Melsted Jørgensen er fra 17.9.1979 ansat i Bymuseet.

Vagtbetjent Viggo Heidemann er pr. 2.4.1979 ansat i Bymuseet.

Arkivmedhjælper Salomon Friedberg der har været ansat i Bymuseet siden 1.4.1973 er fratrådt 31.8.1979.

Nationalmuseet, Etnografisk Samling, København
Cand.phil. Joan Hornby er 1. november 1979 ansat som museumsinspektør ved etnografisk samling.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseums Konserveringsanstalt
Bjarne Lønborg har siden 1.5.1979 været ansat som konservtorassistent. Han skal primært arbejde med jordfund samt recente metalgenstande fra de kulturhistorisk museer i Fyns amt.

Konservator Linda Gale Scheifler, U.S.A., uddannet på Queens University, Kingston i Canada, har gennem George C. Marshall's mindefond fået et års stipendium til efteruddannelse i Danmark, hvor det første halve år skal foregå på Fyns Stiftsmuseums Konserveringsanstalt.

Kulturhistorisk Museum, Randers
Eva Lynggård Kristensen, der i 10 år har været skattet medarbejder ved museets undersøgelsesvirksomhed i marken, flytter til København.

Fotograf Lars Johansson har efter 7 år på KMH, til alles beklagelse besluttet at opsige sin stilling. Han vil gerne prøve sig som freelancer. Museet regner med at ansætte en fotograf så hurtigt at der ikke bliver afbræk i arbejdet i fotolaboratoriet.

Den antikvariske Samling, Ribe
Pr. 1.8.1980 er mag.art. Stig Jensen udnævnt som antikvar.

Svendborg og Omegns Museum
Fra 1.10. og 8.10. og resten af året er Inger

Jacobsen og cand.mag. Nete With Fogstrup ansat halvdags som ledere af de unge arbejdsløse og langtidsledige på museet.

Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted
Museet har 1. august 1979 ansat mag.art. Jens Henrik Bech som museumsinspektør med udgravning som ansvarsområde.

Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
Mag.art. Karsten Ohrt er ansat som museumsinspektør den 15.10.1979.

Naturhistorisk Museum, Århus
Pr. 1.9.1979 er mag.scient. Birger Jensen ansat som museumsinspektør.

Konserveringsanstalten for museerne i Ribe og Ringkøbing amter.
Fællesudvalget for konserveringsanstalten har indstillet til Ribe og Ringkøbing amter, at kemotekniker Hans Hein konstitueres som leder i en 3-årig periode

Fødselsdage/jubilæer

Midtsønderjyllands Museum, Gram Slot
Museets tidligere leder, næstformanden i museets bestyrelse, Svend Jensen bliver den 29.11. 1979 60 år.

Nationalmuseet, København
Museumshåndværker Ib Weise har den 1. januar 1980 25 års jubilæum.